

KESTÄVÄ KEHITYS LIKUNTA- JA URHEILUALAN KOULUTUKSESSA

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden ala
Liiketalouden koulutusohjelma
Johtaminen ja viestintä
Opinnäytetyö
Syksy 2011
Tanja Nurminen

Lahden ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

NURMINEN, TANJA:

Kestävä kehitys liikunta- ja urheilualan
koulutuksessa

Johtaminen ja viestintä, 46 sivua, 10 liitesivua

Syksy 2011

TIIVISTELMÄ

Tämä opinnäytetyö käsittelee aihetta kestävä kehitys liikunta- ja urheilualan koulutuksessa. Tavoitteena opinnäytetyössä on selvittää, miten kestävä kehitys on huomioitu suomalaisissa liikunta- ja urheilualan ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa annettavassa opetuksessa ja kurssitarjonnassa.

Kestävä kehitys on ollut kauan ihmisten tietoisuudessa, mutta nyt asiaan on havahduttu myös osana koulutusta. Kestävän kehityksen määritelmä sisältää kolme ulottuvuutta sosiaalis-kulttuurinen, ekologinen ja taloudellinen kestävä kehitys.

Teoriaosuudessa tarkastellaan ensimmäiseksi kestävä kehityksen määritelmää yleisesti sekä liikunnan- ja urheilun näkökulmasta. Toiseksi teoriaosuus käsittelee opetuksen strategisia linjauksia. Opetuksen strategiset linjaukset käsittävät kestävä kehityksen strategiat kansainvälisistä linjauksista ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen omiin strategisiin linjauksiin.

Opinnäytetyön tutkimusosuus koostuu opiskelijoille tehdystä kyselytutkimuksesta sekä kurssikuvausten sisällöllisestä analyysistä. Tutkimus toteutettiin Webropol-sovelluksella. Tutkimuksen tuloksista käy ilmi, että kestävä kehitystä ei nähdä selkeänä osana liikunta- ja urheilualan koulutusta.

Avainsanat: Kestävä kehitys, liikunta- ja urheilualan koulutus, ammattikorkeakoulu, yliopisto

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Studies

NURMINEN, TANJA:

Sustainable development in sports education

Bachelor's Thesis in Management and Communications, 46 pages, 10 appendices

Autumn 2011

ABSTRACT

This thesis deals with sustainable development in sports education. The aim of this thesis is to find out how sustainable development is taken into account in Finnish institutions of higher education in the field of sports, both in tuition and in courses.

People have long been in conscious of sustainable development but to become aware of this issue is also part of the education. Sustainable development includes three dimensions: socio-cultural, ecological and economic sustainable development. The theoretical part examines firstly the definition of sustainable development, and teaching guidelines. Secondly the theoretical part focuses on strategic policies of education including sustainable development strategies of international guidelines for Universities of Applied Sciences and Universities and their own strategic policies.

The empirical part of the study is based on student questionnaire survey and on a content analysis of course descriptions. The survey was conducted using Webropol application. The survey results show that sustainable development cannot be seen as a clear part of sports education.

Keywords: sustainable development, sports education, University of Applied Sciences, University

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Opinnäytetyön tausta	1
1.2	Työn tavoite ja rajaukset	2
1.3	Opinnäytetyön tietoperusta	3
1.4	Tutkimusmenetelmät	4
1.5	Opinnäytetyön rakenne	5
2	KESTÄVÄ KEHITYS	7
2.1	Kestävän kehityksen määritelmän historiallinen kehitys	7
2.2	Kestävän kehityksen määritelmä	8
2.2.1	Sosiaalis-kulttuurinen kestävä kehitys	10
2.2.2	Ekologinen kestävä kehitys	11
2.2.3	Taloudellinen kestävä kehitys	12
2.3	Kestävä kehitys liikunnan ja urheilun näkökulmasta	13
2.3.1	Sosiaalis-kulttuurinen kestävä kehitys liikunnassa ja urheilussa	15
2.3.2	Ekologinen kestävä kehitys liikunnassa ja urheilussa	16
2.3.3	Taloudellinen kestävä kehitys liikunnassa ja urheilussa	17
3	KESTÄVÄN KEHITYKSEN OPETUKSEN STRATEGISET LINJAUKSET	18
3.1	Kansainväliset strategiset linjaukset	18
3.2	Pohjoismaiset strategiset linjaukset	19
3.3	Suomen strategiset linjaukset	22
4	TUTKIMUKSEN KONTEKSTI JA MENETELMÄT	23
4.1	Liikunta- ja urheilualan koulutus Suomessa	23
4.2	Tutkimusaineiston keruu ja analyysitapa	24
5	AINEISTON ANALYSOINTI JA TULOKSET	26
5.1	Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen strategiset linjaukset	27
5.2	Kurssikuvaukset	27
5.2.1	Ammattikorkeakoulujen kurssitarjonta	28
5.2.2	Jyväskylän yliopiston kurssitarjonta	31
5.2.3	Kestävää kehitystä sisältävät opintojaksot	31
5.3	Kestävän kehityksen määrittelemine	32
5.4	Opintojen valinnaisuus vai pakollisuus	34

5.5	Omat teot kestävän kehityksen edistämiseksi	35
5.6	Heikkoudet ja vahvuudet kestävän kehityksen opetuksessa osana liikunta- ja urheilualan koulutusta	36
6	KEHITTÄMISSUUNNITELMA	38
6.1	Liikunta- ja urheilualan kestävän kehityksen opetukseen vaikuttavat tekijät	38
6.2	Kehittämisen tavoitteet	39
6.3	Kehittämis ehdotukset	40
7	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA ARVIOINTI	41
8	YHTEENVETO	42
	LÄHTEET	43

1 JOHDANTO

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää vuosittain veikkausvoittovaroista valtionavustuksia sekä määrärahoja liikunnan tutkimus- ja tiedonvälitystoimintaan.

Vuonna 2010 opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi avustukset liikuntatieteellisille tutkimusprojekteille, Suomen Akatemian tutkimusohjelmayhteistyöhön, liikuntatieteellisille ja tiedonvälitysyhteisöille sekä kansainvälisten liikunta-alan kongressien järjestämiseen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2010, 2.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämät avustukset liikuntatieteen tutkimukselle ovat harkinnanvaraisia. Tieteellisten kriteereiden lisäksi tutkimuksen tulee olla sovellettavuusarvoltaan korkeaa, innovatiivista ja tarjota päätöksenteon tueksi olennaista, hyödynnettävää sekä yhteiskunnallisesti vaikuttavaa tietoa. Koulutuksella halutaan taata riittävät tiedot ja taidot kestävän kehityksen edistämiseksi omassa elämässä sekä työelämässä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2010, 2.)

Yhtenä osana Lahden ammattikorkeakoulussa on kestävän kehityksen opetuksen kehittäminen osana liikunta- ja urheilualan koulutusta, johon tämä opinnäytetyökin kytkeytyy. Opinnäytetyön tilaajana toimi Lahden ammattikorkeakoulun Innovaatiokeskus.

1.1 Opinnäytetyön tausta

Tukholmassa 1972 YK:n ympäristökonferenssissa havahduttiin ensimmäisen kerran kestävän kehityksen linkittämiseen osana opetusta. Viisitoista vuotta myöhemmin julkaistiin Gro Harlem Brundtlandin johtama YK:n Ympäristön ja kehityksen maailmankomission raportti Yhteinen tulevaisuutemme, joka toimi alkuunpanijana useille eri kansainvälisille jatkotoimenpiteille sekä prosesseille. Raportti sai aikaan sen, että kestävän kehityksen idea tuli yleiseen tietoisuuteen. (Kaivola 2006, 13–14.)

Kestävä kehitys määriteltiin seuraavasti Gro Harlem Brundtlandin raportissa ”Kestävä kehitys mahdollistaa nykyhetken tarpeiden tyydyttämisen viemättä tule-

vilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa”(Kaivola 2006, 13.) Tarkkaa määritelmää kestäväälle kehitykselle ei löydy, koska se on jätetty tarkoituksella joustavaksi, jotta sitä voidaan tarkastella maailmanlaajuisesti. Tämän jälkeen määritelmää on tarkennettu kolmella eri ulottuvuudella, jotka ovat sosiaaliskulttuurinen, ekologinen ja taloudellinen kestävä kehitys. (Kaivola 2006, 13–14.)

Kestäväälle kehitykselle on asetettu strategiset linjaukset niin kansainvälisesti kuin oppilaitoksittain. Strategiset linjaukset antavat suuntaviivat kestäväen kehityksen opetukselle ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa. Opetuksen strategisia linjauksia tarkastellaan lähemmin luvussa 3 Kestäväen kehityksen opetuksen strategiset linjaukset.

1.2 Työn tavoite ja rajaukset

Opinnäytetyön tekijää haettiin marraskuussa 2010 ”Kestävä kehitys suomalaisissa urheilu- ja liikuntajärjestöissä” -tutkimukseen. Oma kiinnostukseni heräsi tutkimusta kohtaan vastuullisen liiketoiminnan kurssilla, jossa käsiteltiin tarkemmin aihetta kestävä kehitys.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miten kestävä kehitys on huomioitu suomalaisissa yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa annettavassa liikunta- ja urheilualan koulutuksessa. Tarkastelun kohteeksi on valittu yliopisto ja ammattikorkeakoulut, jotka tarjoavat liikunta- ja urheilualan koulutusta. Aikaisempia tuoreita tutkimuksia, jotka olisivat olleet 2000-luvun puolelta, aiheeseen kestävä kehitys löytyi useita. Rajauksella kestävä kehitys liikunta- ja urheilualan koulutuksessa ei löytynyt tuoreita tutkimuksia, jotka olisivat olleet 2000-luvun puolelta. Seuraavaksi on esitelty muutama esimerkki tutkimus, joissa aiheena on ollut kestävä kehitys: Kestävää kehitystä Metropolia ammattikorkeakoulussa ovat tutkineet opinnäytetyön muodossa vuonna 2011 Lehikoinen ja Järvinen. Piispa (2010) on tutkinut kestäväen kehityksen näkökulmaa verkkomateriaalien opetuksessa. Sipola ja Palovaara (2010) ovat tutkineet Oulun seudun ammattikorkeakoulun kestäväen kehityksen tilaa.

Asetin opinnäytetyölleni yhden päättökysongelman sekä kaksi alaongelmaa. Tutkimuksen pääongelma on selvittää:

- Miten kestävä kehitys on huomioitu liikunta- ja urheilualan ammattikorkeakoulujen sekä yliopistojen strategisella tasolla?

Tutkimuksen alaongelmia ovat:

- Miten kestävä kehitys on huomioitu liikunta- ja urheilualan ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kurssitarjonnassa?
- Miten kestävä kehitys on huomioitu ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa annettavassa liikunta- ja urheilualan opetuksessa?

Työn empiirisessä osassa käsitellään tarkemmin kestävä kehityksen opetusmenetelmiä, oppimateriaaleja, onko kestävä kehityksen opetus vapaaehtoista vai pakollista, opintopisteiden määrään sekä missä määrin kestävä kehitys on integroitu muuhun oppilaitoksen antamaan koulutukseen. Lopputuloksena on nykytilaan perustuva kehittämissuunnitelma sekä kehitysehdotuksia kestävä kehityksen opetuksen kehittämiseksi liikunta- ja urheilualan koulutuksessa.

1.3 Opinnäytetyön tietoperusta

Tietoperusta opinnäytetyössä koostuu kestävä kehityksen määritelmästä sekä opetuksen strategisista linjauksista. Kestävä kehitystä tarkemmin tarkasteltaessa on hyvä ymmärtää, mitä kestävällä kehityksellä tarkoitetaan ja miten se teoriassa määritellään tänä päivänä. Määritelmästä voidaan erottaa kolme eri ulottuvuutta sosiaalis-kulttuurinen kestävä kehitys, ekologinen kestävä kehitys sekä taloudellinen kestävä kehitys. Kestävä kehitystä tarkastellaan myös liikunnan ja urheilun näkökulmasta luvussa 2.3 Kestävä kehitys liikunnan- ja urheilun näkökulmasta.

Seuraavaksi tietoperustassa käsitellään kestävä kehityksen strategiset linjaukset kansainvälisistä linjauksista Suomen kestävä kehityksen opetuksen strategiaan

linjauksiin. Strategiset linjaukset luovat perustan kestäväen kehityksen opetukselle kaikissa ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa.

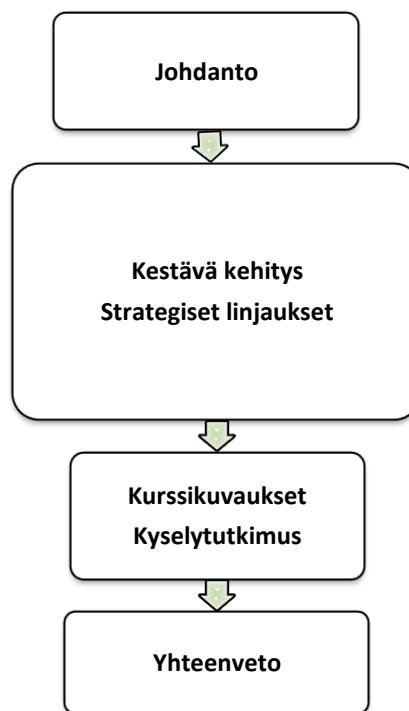
1.4 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyössä on käytetty laadullista tutkimusmenetelmää. Menetelmänä tutkimuksessa on laadullinen sisällön analyysi. Aineisto kerättiin kyselylomakkeen avulla sekä tutustumalla liikunta- ja urheilualan opinto-oppaiden kurssikuvauksiin Internetissä ja kirjalliseen tietomateriaaliin, kuten esimerkiksi Opetusministeriön julkaisuihin sekä oppilaitosten omiin opetussuunnitelmiin 2010–2011. Tarkemmin empiirinen aineisto on kuvattu kappaleissa 4 ja 5.

Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää tässä opinnäytetyössä liikunta- ja urheilualan opetusta kestäväen kehityksen näkökulmasta. Keräsin aineiston käyttäen apuna kestäväen kehityksen kyselyä (liite 1). Laadullisella tutkimuksella opinnäytetyössä ei pyritä yleistämään asioita ja ilmiöitä, vaan tuomaan uutta tietoa kestävästä kehityksestä osana liikunta- ja urheilualan opetusta ja koulutusta.

1.5 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyön rakenne muodostuu tietoperustasta sekä empiirisestä osasta. Johdannossa määritellään yleisesti taustaa opinnäytetyöhön, jossa kerrotaan mistä kestävä kehityksen idea on tullut sekä opinnäytetyön tavoitteet ja työn rajaukset. Tietoperusta kuvataan tarkemmin luvussa 2 Kestävä kehityksen määritelmä sekä luvussa 3 Kestävä kehityksen opetuksen strategiset linjaukset. Tutkimusmenetelmät 1.4 luvussa määritellään, kuinka kvalitatiivista tutkimusmenetelmää on hyödynnetty tässä opinnäytetyössä sekä kerrotaan tarkemmin empiriaosuudesta.

Kuvio 1 Opinnäytetyön rakenne

Empiirinen osuus rakentuu tutkimuksen ympärille. Empiirisessä osassa ensimmäiseksi tarkastellaan yleisesti liikunta- ja urheilualan koulutusta Suomessa. Seuraavaksi määritellään liikunta- ja urheilualan koulutus ammattikorkeakouluissa sekä yliopistossa. Luku jatkuu tutkimuksen kuvauksella sekä aineiston keruun esittelyllä ja analysoinnilla, johon lopuksi liittyvät kehitysehdotukset. Tutkimuksen validi-

teettä, reliabiliteettiä, yleistettävyyttä ja käytettävyyttä tarkastellaan opinnäytetyössä luvussa 7 Tutkimuksen luotettavuus ja -arviointi.

2 KESTÄVÄ KEHITYS

Kestävä kehitys on jatkuvasti tapahtuvaa muutosta, jossa pyritään säilyttämään käytettävissä olevat luonnonvarat myös tuleville sukupolville. Kestävään kehitykseen liitetään kolme ulottuvuutta sosiaalis-kulttuurinen, ekologinen ja taloudellinen kestävä kehitys (Cantell 2004, 25–26). Tässä luvussa perehdytään ensiksi kestävä kehityksen määritelmään ja seuraavaksi kolmeen kestävä kehityksen ulottuvuuteen. Lopuksi tarkastellaan kestävä kehitystä liikunnan ja urheilun näkökulmasta.

2.1 Kestävä kehityksen määritelmän historiallinen kehitys

Ympäristönsuojelun ja kestävä kehityksen määritelmän levittämiseen ovat jo kauan aikaa pyrkineet erilaiset ympäristönsuojelujärjestöt, joita tälläkin hetkellä on useita. Kestävä kehityksen historiallinen kehitys voidaan kuitenkin sanoa alkaneen 1960-luvulta, jolloin ilmestyi Rachel Carsonin kirja nimeltään ”Silent Spring” (1962). Kirjan on kerrottu muuttaneen ihmisten käsitystä moderniin ympäristön ajatteluun. Kirjan ilmestyminen on ollut ensimmäisiä käännekohtia kestävä kehityksen suuntaan sekä kestävä kehityksen määritelmän muokkaantumiselle. Kirjoittaja oli itse biologi, joka alkoi tutkia lintujen kuolemia kasvimyrkkyalueilla. Kirja sai suuren huomionsa ansiosta lopetettua myrkkujen käytön. (Carson 1962.)

Kuten johdannosta jo kävi ilmi, kuuluisin ja tunnetuin kestävä kehityksen määritelmä on vuonna 1987 Gro Harlem Brundtlandin raportista, joka käsitteli ihmiskunnan tulevaisuutta. Tälläkin hetkellä tämä on se tunnetuin määritelmä, jota käytetään kestävästä kehityksestä. Kestävä kehitys määritellään elämisen mahdollisuuksilla, jotka pitää turvata sekä nykyisille, että tuleville sukupolville. (Ulkoasianministeriö 2009.)

Maailmanlaajuisesti kestävä kehitystä alettiin pohtia YK:n Rio de Janeirossa 1992 pidetyn ympäristö- ja kehityskonferenssin myötä. Kestävä kehityksen nähtiin olevan tärkeä ja kansainvälinen asia. Konferenssissa jaettiin vastuut toimikun-

nille kestävän kehityksen takaamiseksi. Tästä johtuen 1993 perustettiin Suomen kestävän kehityksen toimikunta. Toimikunta perustuu hallitukseen, elinkeinoelämän, hallinnon sekä kansalaisyhteiskunnan yhteistyöhön. Kestävän kehityksen toimikunnan toimintaa ohjaa vuonna 2006 hyväksytty kestävän kehityksen strategia. Strategian toteuttaminen edellyttää ekologisen, taloudellisen ja sosiaaliskulttuurillisen näkökulman tasapainoisen huomioimisen. (Ulkoasianministeriö 2009.)

Osa kestävän kehityksen strategiaa on YK:n vuosituhattavoitteet vuodelta 2000. Suomi on sitoutunut YK:n perustamiin vuosituhattavoitteisiin. Tavoitteet tähtäävät maailmalla olevien kehitysongelmien ratkaisemiseen vuoteen 2015 mennessä. Tavoitteita on kahdeksan erilaista ja ne käsittelevät globaalisti köyhyyttä, tasa-arvoisuutta sekä kestävää kehitystä. (Ulkoasianministeriö 2006.)

2.2 Kestävän kehityksen määritelmä

Blewitt (2008) tarkastelee kestävää kehitystä prosessina, jossa ihmisen elämä on osa suurempaa kokonaisuutta. Kestävän kehityksen prosessi vaatii kokonaisvaltaista tapaa tarkastella maailmaa ja yksittäisen ihmisen elämää. Kaikki ihmiset eivät näe välttämättä samoja asioita, koska tarkastelemiseen vaikuttavat erilaiset elämisen arvot, filosofia, päämäärät sekä tavoitteet. Prosessi edellyttää ymmärrystä siitä, että maapallo nähdään moninaisena, mutta kuitenkin aika hajanaisena käsitteenä. Ihminen on kuitenkin tärkein elementti kestävän kehityksen edistämisessä, koska myös ihminen on saanut maapallon tähän tilaan missä se nyt on.

Yksi tapa lähestyä kestävän kehityksen määritelmää on tarkastella miten kestävää kehitystä mitataan. Kestävää kehitystä voidaan mitata erilaisilla mittareilla ja näistä mittareista yksi on esimerkiksi ihmiskunnan ekologinen jalanjälki. Ihmiskunnan ekologinen jalanjälki eli mittari, jolla voidaan mitata kuinka paljon maata tarvitaan elintason ja elintavan ylläpitämiseen on kasvanut kolmekymmentä prosenttia kuin mitä maapallon kestokyky olisi eli näillä kulutustottumuksilla vuoteen 2030 tarvitsisimme kaksi erillistä maapalloa. (Ulkoasianministeriö 2009.) Mittareiden avulla saamme luotettavaa tietoa siitä, mihin suuntaan maapallon tila on menossa

ja kuinka pystyisimme vaikuttamaan kestäväan kehitykseen siten, että maapallon sietokyky kestäisi nykyisen ihmiskunnan toimet maapallolla.

Kestävälle kehitykselle ei ole yhtä ja oikeaa määritelmää. Määritelmiä on monenlaisia ja yhtenä määritelmänä kestävä kehitys voidaan määritellä tuotteena, jolla on monta tarinaa ja johon vaikuttavat maailmankatsomus, arvot ja toiminta. Kestävän kehityksen määritelmä on tarkoituksella jätetty joustavaksi käsitteeksi, jotta sitä voidaan tarkastella globaalisti. (Blewitt 2008.)

Kirjallisuus puhuu kestävan kehityksen nykyisestä määritelmästä, jossa kestävä kehitys jaetaan kolmeen eri ulottuvuuteen sosiaalis-kulttuuriseen, taloudelliseen ja ekologiseen kestäväan kehitykseen. Kuten alla olevasta kuviosta käy ilmi, kestävan kehityksen ulottuvuudet ovat sidoksissa toisiinsa. Kestävän kehityksen ulottuvuuksia tarkastellaan seuraavissa alaluvuissa tarkemmin. (Cantell 2004, 25–26.)

Kuvio 2 Kestävän kehityksen kolme ulottuvuutta

Kirjallisuudessa on esitetty nykyisen määritelmän auttavan jo olemassa olevia järjestelmiä sekä käytäntöjä, jotta pystyisimme säilyttämään maapallon myös tuleville sukupolville. Erilaisia ilmiöitä voidaan tarkastella monelta eri kannalta, esimerkiksi ilmastonmuutos on samaan aikaan taloudellista, ekologista sekä sosiaalis-kulttuurillista. Ristiriitaista määritelmässä onkin, että voimmeko taata luon-

non hyvinvoinnin samaan aikaan, kuin esimerkiksi taloudellista kasvua pitäisi saada aikaan (Cantell 2004, 25–26). Näiden ulottuvuuksien kautta pyritään kestävä kehityksen politiikka sisällyttämään kaikkeen yhteiskunnalliseen päätöksentekoon.

Seuraavaksi tarkastellaan kolmea eri ulottuvuutta omina lukuinaan, mutta tulee muistaa, että nämä ulottuvuudet ovat kuitenkin kokoajan riippuvaisia toisistaan ja jokainen ulottuvuus on yhtä tärkeä kuin toinen varmistettaessa kestävä lopputulosta. (Rogers 2007.)

2.2.1 Sosiaalis-kulttuurinen kestävä kehitys

Sosiaalis-kulttuurinen kestävä kehitys pitää sisällään ihmisen ympäristön, johon vaikuttavat taloudellisuus, politiikka, perhesuhteet, arvot ja asenteet sekä yleinen maan hallinto ja maan kulttuuri. Nämä kaikki vaikuttavat sosiaalis-kulttuurisen kestävä kehityksen muotoutumisessa ja sen toteutumisessa. (Rogers 2008, 218). Tärkeimpänä haasteena maailmanlaajuisesti on köyhyys ja sen poistaminen. Eri-tyisen suuri haaste tämä on kehitysmaissa.

Keskeisenä asiana Ympäristöministeriö (2011) pitää sosiaalisessa kestävässä kehityksessä hyvinvoinnin edellytysten siirtymistä seuraaville sukupolville. Ihmisten hyvinvointi nähdään entistä tärkeämpänä asiana ja siihen pyritään panostamaan entistä enemmän. Sosiaalinen kestävä kehitys on kuitenkin riippuvainen muista kestävä kehityksen ulottuvuuksista. Köyhyys, väestönkasvu, sairaudet, sukupuolten välinen tasa-arvo, koulutuksen järjestäminen sekä ruoka- ja terveydenhuolto ovat sosiaalisen kestävä kehityksen tärkeimpiä aiheita, jotka painottuvat eri maanosissa eri tavalla.

Rouhinen (2001) tarkastelee sosiaalista hyvinvointiyhteiskuntamallia. Hyvinvointiyhteiskuntamalli toimii hyvänä esimerkkinä sosiaalisen kestävyuden ulottuvuudelle. Malli on monissa maissa unohdettu ja voimavarat on keskitetty enemmän ekologiseen ja taloudelliseen näkökulmaan. Tämä väite pitää paikkansa myös tällä hetkellä. Tärkeää on huomioida jokainen osa-alue tasapuolisesti ja käyttää voima-

varoja tasaisesti kestävä kehityksen edistämiseksi. Osana sosiaalista kestävä kehitystä liitetään siihen myös osaksi kulttuurillinen kestävä kehitys. Kulttuurin nähdään muokkaavan ihmisen käyttäytymistä ja siksi sen nähdään olevan tärkeä osa kestävä kehitystä.

Kulttuurinen kestävä kehitys luo muille kestävä kehityksen ulottuvuuksille perustan. Kulttuurinen kestävä kehitys pohjautuu arvoihin, pyrkimyksiin, ihmissuhteisiin, kulttuurin monimuotoisuuteen, ihmisten luovuuteen sekä elinvoimaisuuteen. Nämä kaikki yhdessä muodostavat kulttuurillisen ulottuvuuden. (Duxbyry & Gillette 2007,15.) Kulttuurillinen kestävä kehitys perustuu kulttuurien sekä niiden osien vahvistamiseen. Kulttuuri nähdään perinteenä, jonka kuuluu säilyä myös tuleville sukupolville. Kulttuurin merkitys on vahvistunut kestävä kehityksen ulottuvuutena ja se halutaan säilyttää eheänä. (Ympäristöministeriö 2011.)

Maailmantila-2010-kirja selvittää ihmisten elävän kulutuskulttuurissa, jossa arkipäivää on esimerkiksi tavaranpaljous, yksityisautoilu ja suuret asunnot. Tällainen elämäntapa on kehittynyt monien vuosisatojen saatossa ja se on normaalia ihmisille, jotka elävät tällaisessa kulutuskulttuurissa, mutta kestävä elämäntavan mu-kaista se ei ole. Tärkeimpinä asioina, joilla kulutuskulttuuria voitaisiin muokata, pidetään ekologisten vaurioiden korjaamista sekä tasa-arvoa. Ihmisen pitää enemmän keskittyä kestävä kehityksen edistämiseen kuin tavarapaljouteen. Ympäristövaikutuksia aiheuttavat eniten kaikkein rikkaimmat ja kaikkein köyhimmät maat. Tässä auttaisi tasaisesti jakautunut yhteiskuntarakente maiden kesken. (Hallanaro 2010.)

2.2.2 Ekologinen kestävä kehitys

Rouhinen (2001) toteaa, että ihminen on tietoisesti tai tiedostamatta tuhonnut paljon luontoa ja ympäristöään maailman kehityksen aikana. Ekologisuus nähdään tärkeimpänä osana kestävyuden ulottuvuuksista, koska vain luontoa ja ympäristöä säästämällä ja kunnioittamalla voimme antaa maapallolle lisää aikaa. Suurissa teollisuusmaissa haasteena on ekotehokkuus ja luonnonvarojen säilyttäminen, kuten esimerkiksi Yhdysvalloissa. Tämän kaltaisissa haasteissa auttavat kansainväliset

ympäristösopimukset, joiden tarkoituksena on edistää kestävästä kehitystä ja suojella ympäristöä ja luontoa.

Ekologinen kestävä kehitys on laajin kestävä kehityksen ulottuvuuksista. Ekologisen kestävä kehityksen perusehtona on biologinen monimuotoisuus, ilmastonmuutoksen hidastuminen sekä luonnon ekosysteemin toimivuus. Ydintehtävänä on pyrkiä vähentämään ihmisten aiheuttamaa ympäristökuormitusta. (Ympäristöministeriö 2011.)

Ekologisen kestävä kehityksen suurin haaste on ilmastonmuutoksen hidastaminen ekosysteemin sietämälle tasolle, koska joka vuosi maapallon ekologinen kestävyys heikkenee hälyttävästi. Maapalloa on koetellut erilaiset luonnon aiheuttamat katastrofit kuten hyökyaallot, maanjäristykset sekä helteiset kesät ja hyytävän kylmät talvet. Näiden luonnon aiheuttamien ilmiöiden on sanottu olevan osa ilmastonmuutosta. Ekologinen kestävyys heikkenee ja aiheuttaa erilaisia ääri-ilmiöitä maapallolla, jotka aiheuttavat sosiaalisen- ja taloudellisen kestävyiden heikkenemistä. (Ympäristöministeriö 2011.)

2.2.3 Taloudellinen kestävä kehitys

Väestön kasvu sekä ihmisen luontainen tarve parantaa ja kohentaa jatkuvasti elämän laatuun asettavat haasteita taloudelliselle kestävälle kehitykselle. Tämä aiheuttaa taloudellisesti väistämättä tarvetta laajentaa taloudellista tuotantoa. Talouden tulee sopeutua väestön vaatimiin vaatimuksiin, mutta samalla törmätään ongelmaan, jossa mietitään kestävästä kehityksestä taloudelliselta näkökannalta. (Boyd, Jalal & Rogers 2007, 260.)

Taloudellinen kestävä kehitys perustuu tasapainoiseen talouden kasvuun ja kehitykseen, joka on edellytys yhteiskunnan eri toiminnoille. Taloudellisen kasvun tulee olla vaurasta ja samaan aikaan hyödyllistä globaalisti. Taloudelliselta kannalta ajateltuna pyritään myös mahdollisimman tehokkaaseen sekä optimaaliseen tulokseen, jolla pystytään säästämään luonnonvaroja. (Boyd ym.2007, 260.)

Ympäristöministeriö (2011) toteaa, että kestävän kehityksen perusta luodaan kustannusten ja hyötyjen tarkalla analyysillä, jolla varmistetaan ympäristönsuojelu ja tällä saadaan taloudellinen hyvinvointi paremmalle tasolle. Taloudellinen kestävä kehitys edellyttää tavaroiden sekä palveluiden tuottamista siten, että ympäristöä kuormitetaan vähemmän. Taloudellinen kehitys tulisi olla vakaata ja velkaantumaton.

Toiminnan ja tuotteiden kestävyysmittaamiseksi on kehitelty erilaisia mittareita, joilla voidaan arvioida kuinka paljon toiminta tai palvelu kuluttaa maapallon resursseja. Mittareita on esimerkiksi ekologinen jalanjälki, ekotehokkuus ja ekologinen selkäreppu. (Ympäristöministeriö 2011.)

Rouhinen (2001) tarkastelee taloudellisen kestävyyskannan kanssa kamppailevia rikkaita teollisuusmaita, joissa tarvitaan taloudellista suunnan muutosta, koska näissä maissa luonnonvarat eivät enää riitä ja ekologinen kestävyys kärsii. Teollisuusmaissa taloudellinen näkökulma on nähty niin tärkeänä asiana, että on unohdettu kokonaan kaksi muuta kestävän kehityksen osa-aluetta.

Kehitysmaissa taas tarvitaan taloudellista kasvua, jotta köyhyyden poistaminen olisi mahdollista ja pystyttäisiin takaamaan sekä taloudellinen ja sosiaalinen kestävä kehitys. Kehitysmaissa kestävä kehitys huomioon otettuna on aivan alkuvaiheessa. Monissa kehitysmaissa lähdetäänkin vasta aivan alkutekijöistä kehittämään kestävä kehitys, mutta tähän tarvitaan myös rikkaiden maiden apua. (Rouhinen 2001.)

2.3 Kestävä kehitys liikunnan ja urheilun näkökulmasta

Liikunnan ja urheilun vaikutus kestäväan kehitykseen on näkyvä. Liikunnalla ja urheilulla on positiivinen vaikutus kansanterveyteen sekä työllisyyteen. Liikunnan ja urheilun positiivinen vaikutus ihmisen terveyteen ja sen ylläpitoon on todistettu monissa eri tutkimuksissa. Liikunnan ja urheilun saralla on paljon esimerkiksi erilaista vapaaehtoistyötä, joka osaltaan auttaa varsinkin nuoria pääsemään kiinni työelämään sekä kiinnostuksen kasvaessa kouluttautumaan ja työllistymään pa-

remmin alalle. Liikunta ja urheilu tuovat myös uhkia, joita ovat esimerkiksi doping, väkivalta sekä suvaitsemattomuus. Koulutukseen halutaan panostaa, koska liikunta- ja urheilualan toiminta on tullut enemmän ammattimaisemmaksi. (Euroopan komissio 2011, 5.)

Urheilun, liikunnan ja ympäristön välillä on usein ristiriita, kun asiaa tarkastellaan kestävän kehityksen näkökulmasta. Urheilu ja ympäristö sekä luonnonmaisemat tulisi säilyttää ennallaan ja harkita tarkkaan mitä rakennetaan ja minne. Erilaisten liikunta- ja urheilutapahtumien järjestämisessä tulisi huomioida luonnon ja ympäristön sietokyky. Elinkaarianalyysin tekeminen liikunnan ja urheilun parissa auttaisi alalla toimivia hahmottamaan eri tuotteiden ja palveluiden vaikutuksen koko tuotteen käytön ajalta. Elinkaarianalyysillä tarkoitetaan menetelmää, jolla voidaan arvioida tuotteen tai palvelun ympäristövaikutukset koko tuotteen elinkaaren ajalta. Tämä auttaisi hahmottamaan liikunnan ja urheilun ekologisia näkökohtia kuten materiaalien kierrätystä ja pitkäikäisyyttä. (Jageman 2003.)

Suomen Liikunnan ja Urheilun (2011) eli SLU:n tavoitteissa huomioidaan luonnon kunnioittaminen sekä kestävään kehitykseen pyrkiminen osana Reilu Peli -sääntöjä. Nämä säännöt ohjaavat monen urheiluseuran ja järjestön toimintaa. Sääntöjen tavoitteena on edistää kestävää kehitystä osana liikunta- ja urheiluseura toimintaa.

Kestävä kehitys on huomioitu myös kansainvälisessä olympiakomiteassa, joka tekee tiiviisti yhteistyötä YK:n ympäristöohjelman kanssa. Siellä pidetään tärkeänä asiana löytää sekä kehittää urheilumuotoja, jotka säästävät ympäristöä ja luontoa, jotta luonnon monimuotoisuus maailmalla säilyisi. Urheiluun liittyvät infrastruktuurit tulisi tehdä ympäristöä säästäen sekä säilyttää luonnon monimuotoisuus ja vaalia herkkiä alueita. Olympiakomitea muistuttaa kuitenkin ympäristökasvatuksen olevan yksi tärkeimmistä asioista. Kasvatus on elinikäinen prosessi ja sillä voidaan vaikuttaa yksilön arvoihin sekä käyttäytymiseen myös liikunnan ja urheilun osalta. (Jageman 2003.)

2.3.1 Sosiaalis-kulttuurinen kestävä kehitys liikunnassa ja urheilussa

Liikuntakulttuuri on muuttunut paljon muutaman vuosikymmenen aikana. Liikuntaa ja urheilua ei ennen nähty uhkana luonnolle ja ympäristölle. Liikunta ja urheilu ovat lisääntyneet ja monipuolistuneet sekä niihin on tullut enemmän välineistöä ja tekniikkaa mukaan. Liikuntaan ja urheiluun panostetaan enemmän myös kaupalliselta näkökannalta. (Pyykkönen 1995, 78.)

Tasa-arvoisuus sekä monikulttuurisuus näkyvät yhä vahvemmin myös liikunnassa ja urheilussa. Kaikilla on tasavertainen mahdollisuus osallistua ja harrastaa liikuntaa. Kansainvälinen liikunta- ja urheilukulttuuri ovat muodostuneet yhä tärkeämmäksi osaksi Suomalaista liikuntakulttuuria. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2011.)

Liikunnan ja urheilun merkitys on suuri lasten ja nuorten oppimisessa. Tätä hyödyntää esimerkiksi Liike ry, jonka tavoitteena on taata kaikille kehitysmaiden lapsille ja nuorille peruskoulutus liikunnan ja urheilun avulla. Toiminta-ajatuksena on, että liikunta motivoi oppimaan. Yhdistys tukee ja auttaa liikuntapaikkojen rakentamisessa sekä liikuntavälineiden ostamisessa. Liikunnan ja urheilun avulla voidaan opettaa tasa-arvoisuutta, sosiaalisia taitoja sekä suvaitsevaisuutta. (Liike ry 2011.)

Mielestäni sosiaalis-kulttuurinen kestävä kehitys on huomioitu hyvin liikunnan ja urheilun parissa. Liikunta ja urheilu ovat osa jokaisen maan kulttuuria. Erilaiset liikunta- ja urheilulajit, kuten esimerkiksi jalkapallo ja jääkiekko ovat tunnettuja ympäri maailmaa. Suomessa sekä kansainvälisesti pystytään tarjoamaan monia eri liikunta- ja urheilumuotoja, joista jokainen löytää varmasti omansa. Monet urheilulajit tarjoavat sosiaalisia sekä kulttuurisia kokemuksia. Esimerkiksi erilaisissa joukkuepeleissä opitaan huomioimaan joukkueovereita, noudattamaan pelisääntöjä sekä puhaltamaan yhteen hiileen. Kestävän kehityksen edistäminenkin on mielestäni yhteen hiileen puhaltamista ja pelisääntöjen noudattamista.

2.3.2 Ekologinen kestävä kehitys liikunnassa ja urheilussa

Liikuntapaikkojen rakentamisessa kestävä kehitys sekä kestävä liikuntakulttuuri tulee huomioida. SLU:n tavoitteena on liikuntapaikkarakentamisessa huomioida ergonomisuuden lisäksi myös sosiaalinen ja ekologinen kestävä kehitys. Erilaiset rakennushankkeet pyritään tekemään kestävänsä kehityksen periaatteilla, eli suositetaan uusiutuvia materiaaleja sekä energiaa säästäviä ratkaisuja. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2011.)

Erilaiset liikuntamuodot näyttäytyvät eri asemassa luonnon ja ympäristön suhteen. Hyötyliikunta, kävely ja hölkkä eivät haittaa pääsääntöisesti luontoa ja ympäristöä. Nämä liikuntamuodot tukevat luonnonmukaista elämäntapaa sekä kestävästä kehitystä. Osa liikuntalajeista taas on haitallisia luonnon ekosysteemille. Näitä ovat paljon energiaa kuluttavat liikuntalajit, kuten esimerkiksi jääkiekon pelaaminen hallissa kesähelteellä, koska tällöin hallia joudutaan jäähdyttämään ja se vie taas paljon energiaa. (Pyykkönen 1995,79.)

Kestävänsä kehityksen näkökulmasta ei liikuntalajeja voi jakaa suoraan ekologisiin ja ei ekologisiin. Liikuntalajien uhka ympäristölle muodostuu sitä harrastettavissa ympäristöissä ja on mahdollista, että joku liikuntamuoto voi toisella alueella vaarantaa kestävänsä kehitystä ja toisaalla taas ei. Tärkeintä olisi hyödyntää neljää eri vuodenaikaa erilaisissa liikunta muodoissa, koska miksi pelata jalkapalloa talvella lämmitetyssä hallissa ja jääkiekkoa kesällä viilennetyssä hallissa? (Pyykkönen 1995,79.)

Ekologinen kestävä kehitys osana liikuntaa ja urheilua kattaa myös kestävätsä arkipäivänsä käytännöt. Mielestäni luonto ja ympäristö kuuluvat vahvana osana liikuntaan ja urheiluun. Liikuntapaikkojen käyttöön ja sijaintiin tulee kiinnittää huomiota, jotta arkipäivänsä teoilla, kuten liikkumisella liikuntapaikalle, lajittelulla ja kierrätyksellä pystyttäisiin turvaamaan myös ekologinen kestävä kehitys liikunnan ja urheilun parissa.

2.3.3 Taloudellinen kestävä kehitys liikunnassa ja urheilussa

Materiaalien kierrättäminen sekä vastuullinen urheilu- ja liikuntapaikkojen käyttö ovat jokaisen liikkujan velvollisuus ympäristöä kohtaan. Liikunta- ja urheiluseuroissa kestävä kehitys tulisi huomioida osana seuran omaa toimintaa. Liikuntajärjestöissä kestävä kehityksen toimintaa kehitetään raportoimalla sekä hyödyntämällä mahdollisimman tehokkaasti erilaisia tiloja. (Suomen Liikunta ja Urheilu 2011.)

Liikunnassa ja urheilussa on mielestäni huomioitu hyvin erilainen urheiluvälineiden kierrättäminen. Monilla seuroilla on kierrätyspisteitä, joissa voi ostaa tai myydä käytettyjä urheiluvälineitä. Liikuntapaikkojen rakentamisessa mielestäni pitäisi ottaa paremmin huomioon luonto ja ympäristö, koska aina, kun rakennetaan uutta, niin joudutaan tuhoamaan luontoa ja ympäristöä. Yleensä uusien rakennusten tieltä saavat väistyä metsät ja pellot. Mielestäni pitäisi enemmän kääntää katse vanhoihin liikuntapaikkoihin ja -rakennuksiin. Pystyisimmekö korjamaan ja kunnostamaan jo olemassa olevia liikuntapaikkoja ja –rakennuksia, jolloin säästäisimme rakennuskustannukset sekä ympäristön tuhoamisen.

Liikunta ja urheilu nähdään nopeasti kasvavana alana, mikä edesauttaa uusien työpaikkojen syntymistä sekä taloudellista kasvua. Ammattiurheilun sekä yksityisurheilun välinen ero on huima ja tätä pitäisikin saada kavennettua ja panostaa yhteisvastuuseen. Erityisesti kehitysmaissa liikunnan ja urheilun tuomiin työpaikkamahdollisuuksiin tulisi kiinnittää enemmän huomiota. (Euroopan komissio 2011, 10.)

Yhteenvedona voisi todeta, että liikunta- ja urheilu antaa monia mahdollisuuksia niin työpaikkojen kuin harrastamisenkin suhteen. Liikunnan ja urheilun merkitys kestävä kehityksen edistämiseksi on tärkeä, koska sen kautta voidaan oppia arvostamaan muita ihmisiä sekä ympäröivää luontoa. Liikunta ja urheilu ovat myös tärkeä osa joka päiväistä elämää ja osa kulttuuriperinnettä. Kestävä kehitys voidaan vaalia liikunnassa ja urheilussa kierrättämisen, ekologisuuden ja järkevien luontoystävällisten ratkaisuiden avulla.

3 KESTÄVÄN KEHITYKSEN OPETUKSEN STRATEGISET LINJAUKSET

Tässä luvussa tarkastellaan kestävän kehityksen koulutuksen ja opetuksen strategisia linjauksia ensiksi kansainväliseltä kannalta. Tämän jälkeen määritellään Pohjoismaiset strategiset linjaukset sekä tarkastellaan Suomen strategisia linjauksia kestäväälle kehitykselle.

3.1 Kansainväliset strategiset linjaukset

Euroopan Unionin kestävän kehityksen strategia on hyväksytty vuonna 2006 Eurooppa-neuvostossa. Tärkeimmiksi asioiksi nousivat ilmastonmuutos, energiamuodot, hyvinvointi, syrjäytyminen, maahanmuutto, luonnonvarojen käyttö, liikenne ja erilaiset maailmanlaajuiset kehityshaasteet. Koulutus nähdään tärkeänä osana kestävästä kehityksestä ja siihen pyritään panostamaan myös erilaisilla tutkimusprosesseilla. Tärkeimpänä tavoitteena oli saada EU sekä jäsenmaat keskittymään yhdessä asetettuihin tavoitteisiin ja toimimaan niiden mukaisesti. (Euroopan yhteisöjen komissio 2009.)

YK:n Euroopan talouskomissio on laatinut strategian kestävästä kehityksestä korkeakoulutason opetuksessa. Vuodet 2005–2014 on nimetty YK:n kestävästä kehityksestä edistäviksi vuosikymmeniksi. Jokainen maa tekee toimintasuunnitelman, jossa tulee huomioida koulutuksen vuosikymmen sekä maiden on toteutettava YK:n Euroopan talouskomission kestävästä kehityksestä edistävä strategia. (Kestävä kehitys 2009, 8.) Strategian tarkoituksena on edistää kestävä kehitys toteuttamista opetuksessa sekä sisällyttää kestävä kehitys osaksi virallista koulutusjärjestelmää. Visiona strategiassa on ymmärtää yhteiset arvot kuten solidaarisuus, tasa-arvo ja ihmisten keskinäinen kunnioitus. Kestävän kehityksen huomioiminen on ajankohtainen, jotta säästäisimme luonnonvaroja myös tuleville sukupolville. (UNECE 2005, 1.)

Koulutus on yksi ihmisoikeuden edellytyksistä sekä kestävä kehittäminen väline. Kestävästä kehityksestä edistävä koulutus kehittää sekä vahvistaa yksilön omia valmiuksia. Koulutus voi edistää yksilön ajattelutavan sekä valintojen muutosta kes-

tävämpään suuntaan. Kestävän kehityksen koulutuksella voidaan luoda kriittistä pohdintaa sekä lisätä tietoisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia maapallon hyväksi. (UNECE 2005, 1-3.)

3.2 Pohjoismaiset strategiset linjaukset

Pohjoismaiden oma yhteinen strategia ”Pohjolan uusi suunta” on strategia tavoitteineen sekä painopistealueineen kestävän kehityksen tukemiseksi vuosiksi 2009–2012. Pohjoismaiden yhteistyö on tärkeä yhteistyömuoto, jonka tarkoituksena on vahvistaa pohjoismaisia sekä alueellisia etuja ja arvoja Pohjoismaissa. Strategian tärkein tavoite on saada Pohjoismaat kestävän kehityksen edelläkävijöiksi. (Kestävä kehitys 2009, 5.)

Korkeatasoinen koulutus on Pohjoismaissa kilpailuetu kestävää kehitystä kohti mentäessä. Kestävä kehitys edellyttää kestäviä valintoja. Tämän takia tarvitaan koulutusta sekä tietoa kestävästä kehityksestä.

Kestävän kehityksen koulutuksella pyritään kehittämään kestävän elämäntavan osaamista, valmiuksia ja kykyä toimia. Tavoitteet asetetaan oman kulttuurin lähtökohdista sekä paikallisten, sosiaalisten, taloudellisten ja ympäristöllisten olojen kannalta. Tavoitteissa tulee huomioida myös globaali ulottuvuus. Painopiste vuosina 2009–2012 on koulutuksella sekä tutkimuksella kestävän kehityksen hyväksi. (Kestävä kehitys 2009, 28.)

Ammattikorkeakoulujen kestävää kehitystä pyritään parantamaan myös Baltic 21E -ohjelman avulla, joka on kestävää kehitystä edistävän koulutuksen alueellinen toimintaohjelma. Ohjelman avulla pyritään samaan korkeakoulutus kestäväksi. Mukana ohjelmassa on 34 eri ammattikorkeakoulua. Ohjelmalla halutaan saada opiskelijat ja opettajat käsittelemään niin paikallisia kuin globaalejakin kestävän kehityksen kysymyksiä. (Kaivola 2006, 23–24.) Toiminnalle on tehty linjaukset, joiden avulla kestävää kehitystä edistetään koulutuksessa. Linjaukset ovat seuraavanlaiset:

1. *”Kestävän kehityksen edistäminen kasvatuksessa ja koulutuksessa: Koulutusjärjestelmän yhtenä painopistealueena on kestävä kehitystä edistävä kasvatus ja koulutus, jonka osana kestävä kulutus ja tuotanto. Tämä painopistealue otetaan huomioon yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakouluissa, yliopistoissa ja vapaassa sivistystyössä.*
2. *Institutionaalinen sitoutuminen politiikka-, ohjaus- ja käytännön tasoilla: Koulutuksen kehittämisessä ja toteutuksessa osoitetaan todellista sitoutumista kestävä kehityksen periaatteisiin ja käytäntöön.*
3. *Eettinen ja integroitu lähestymistapa: Pyritään huomioimaan kaikessa toiminnassa ekologinen, taloudellinen ja sosiaalis-kulttuurinen ulottuvuus tasapainoisesti toisiaan tukevana ulottuvuuksina.*
4. *Läpäisevyys: Kestävyuden näkökulma on sisällytettävä kaikkeen toimintaan. On kehitettävä kestävä kehitystä edistävän koulutuksen ohjelmia, välineitä ja keinoja, joihin osallistuvat kaikilla koulutustasoilla ja koulutusmuodoissa sekä opettajat, tutkijat että opiskelijat. Kaikkien tulisi olla tietoisia yhteiskunnan, ympäristön ja kehityksen haasteista oppiaineesta riippumatta. Yhteiskuntamme tarvitsee sekä kestävä kehityksen yleistiedon hallitsevia kansalaisia että kestävä kehityksen erikoisosaajia.*
5. *Henkilökunnan koulutus: Tarjotaan koulujen, oppilaitosten ja korkeakoulujen henkilökunnalle opetusta, koulutusta ja rohkaisua kestäväan kehitykseen liittyvissä kysymyksissä, niin että nämä voivat hoitaa tehtäviään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti vastuullisella tavalla.*
6. *Poikkitieteellisyys: Kannustetaan opetuksessa poikkitieteellisyttä ja kestäväan kehitykseen liittyvää yhteistä opetusta ja tutkimusohjelmia osana koulujen ja oppilaitosten keskeistä tehtävää. Lasten ja nuorten kasvua vastuulliseen kansalaisuuteen edistetään kokonaisvaltaisella asioiden ja ilmiöiden käsittelyllä hyödyntäen eri metodeja ja opetusmuotoja. Hyödynnetään ja välitetään perinteistä tietämystä ja taitoja.*
7. *Tiedon levittäminen: Kehitetään opetusmateriaaleja ja koulutusohjelmia, jotka ovat kaikkien saatavilla, järjestetään yleisöluentoja ja tehdään yhteistyötä tiedotusvälineiden kanssa. Verkkopalveluja kehitetään siten, että tietoverkkojen avulla voidaan tehokkaasti tarjota tietoa muun muassa virtuaaliopetuksena ja verkkokursseina kestäväan kehityksen tavoitteista ja*

niiden edistämisestä, sekä osallistumis- ja yhteydenpitomahdollisuuksia yksityisille, yrityksille, yhteisöille ja julkishallinnolle.

8. *Verkostoituminen ja yhteistyön lisääminen: Edistetään kestäväää kehitystä edistävän koulutuksen poikkitieteellisiä asiantuntijaverkostoja paikallisella, kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla tavoitteena toimia yhteistyössä yhteisten opetus ja tutkimusohjelmien puitteissa. Tätä silmällä pitäen myös koululaisten, opiskelijoiden ja tutkijoiden liikkuvuutta tulee tukea. Kehitetään yhteistyötä muiden asiaankuuluvien yhteiskunnan alojen kanssa tavoitteena suunnitella ja toimeenpanna koordinoituja strategioita ja toimintaohjelmia. Parannetaan toimeenpanoa ja sen läpäisevyyttä moniammatillisella yhteistyöllä.*
9. *Osallistuminen: Luodaan aitoja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisvaikuttamisen edistämisen ja kansalaisjärjestöyhteistyön avulla. Laajennetaan oppimisympäristöä ympäröivään yhteiskuntaan ja työelämään.*
10. *Tutkimus, jatko- ja täydennyskoulutusohjelmat: Edistetään tutkimusta kestävään kehityksen edelleen kehittämiseksi. Laaditaan ohjelmia eri kohderyhmille, esimerkiksi opettajille, yritysmaailmalle, valtionhallinnolle, kansalaisjärjestöille ja tiedotusvälineille.*
11. *Innovaatioiden hyödyntäminen: Edistetään kestäväää kehitystä tukevien innovaatioiden ja teknologioiden käyttöä opetuksessa ja sen sisällössä.”*
(Opetusministeriö 2006, 58–59.)

3.3 Suomen strategiset linjaukset

Ympäristöministeriö määritteli vuonna 2004 Suomen kestävän kehityksen toimikunnan koulutusjaoston. Toimikunnan tehtävänä oli laatia strategia sekä toimeenpanosuunnitelma. Kestävää kehitystä edistävän kasvatuksen ja koulutuksen strategia on laadittu vuosille 2006–2014. (Suomen kestävän kehityksen toimikunta 2008, 4.)

Toimikunta oli määritellyt kestävään elämäntapaan sitoutuneet ihmiset, joilla on motivaatiota, tietoa ja taitoa sekä, jotka osaavat punnita arkipäivän valintoja ekologiselta, taloudelliselta, kulttuuriselta sekä sosiaaliselta kannalta. Suomi halutaan pitää hyvinvointivaltiona, joka kantaa kortensa kekoon vahingoittamatta luontoa sekä ylittämättä luonnon sietokykyä. Suomen kestävän kehityksen strategia tukeutuu kansallisen tason strategioihin sekä ohjaussuunnitelmiin, kuten esimerkiksi YK:n Euroopan talousalueen kestävää kehitystä edistävä koulutusohjelmaan ja Baltic 21E- ohjelmaan. (Suomen kestävän kehityksen toimikunta 2008, 4.)

4 TUTKIMUKSEN KONTEKSTI JA MENETELMÄT

Tässä luvussa esitellään liikunta- ja urheilualan koulutusta Suomessa yleisellä tasolla sekä tutustutaan tarkemmin liikunta- ja urheilualan koulutukseen ammattikorkeakouluissa sekä yliopistossa. Lisäksi kerron, miten keräsin tutkimusaineiston ja miten sitä jatkossa analysoidaan.

4.1 Liikunta- ja urheilualan koulutus Suomessa

Liikunta- ja urheilualan koulutusta Suomessa tarjoaa yksi yliopisto, kolme eri ammattikorkeakoulua ja yksitoista eri liikuntakeskusta. Liikunta- ja urheilualaa voi opiskella myös erilaisten urheilujärjestöjen organisoimana tai urheilulukioissa. (Opetus ja kulttuuriministeriö 2011). Tässä opinnäytetyössä olen keskittynyt pelkästään tarkastelemaan liikunta- ja urheilualan koulutusta yliopistossa sekä ammattikorkeakouluissa.

Suomessa kolme eri ammattikorkeakoulua tarjoaa liikunta- ja urheilualan koulutusta. Nämä ammattikorkeakoulut ovat Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Kajaa-nin ammattikorkeakoulu ja Rovaniemen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakouluissa voi opiskella liikunnan- ja vapaa-ajan koulutusohjelmassa, josta valmistuu liikunnanohjaajaksi. Opiskelu kestää kolme ja puoli vuotta sekä opintojen laajuus tutkinnossa on 210 opintopistettä.

Suomessa toimii vain yksi yliopisto, jossa on liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta ja se on Jyväskylän yliopisto. Vuodesta 1970 korkein liikunta-alan koulutus- sekä tutkimuskeskus on keskitetty Jyväskylään. Tärkeimpänä tehtävänä yliopistolla on korkean tason asiantuntijoiden kouluttaminen liikunta- ja terveysalalle eri yhteiskunnan aloille sekä tutkimuksen tekeminen sekä kehittäminen liikunnan ja terveyden osa-alueilla. (Jyväskylän yliopisto 2011.)

Jyväskylän yliopistossa on mahdollisuus suorittaa Liikuntatieteiden koulutuksessa alempana korkeakoulututkintona liikuntatieteiden kandidaatin tutkinto, LitK, ylempänä korkeakoulututkintona liikuntatieteiden maisterin tutkinto, LitM, sekä

liikuntatieteiden lisensiaatin sekä liikuntatieteiden ja filosofian tohtorin tutkinnot. (Jyväskylän yliopisto 2011.)

4.2 Tutkimusaineiston keruu ja analyysitapa

Tutkimusaineistoa on kerätty ammattikorkeakoulujen sekä yliopiston Internet-sivuilta koko tutkimuksen ajan. Tutkimuksessa on keskitytty vuoden 2010–2011 opinto-oppaisiin ja kurssikuvauksiin. Opinto-oppaista on etsitty kestävästä kehitystä sisältävät opintojaksot ja niiden kuvaukset.

Osana opinnäytetyötä tein laadullisen tutkimuksen, jonka menetelmänä oli laadullinen sisällön analyysi. Tutkimus koostui kyselytutkimuksesta sekä kestävästä kehitystä sisältävien kurssikuvauksen analysoinnista. Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena Webropol-sovelluksella Jyväskylän yliopiston liikuntatieteiden tiedekunnan opiskelijoille kurssivuodesta riippumatta. Kyselyn sai noin sata Jyväskylän yliopiston liikuntatieteen opiskelijaa. Tutkimuksessa kartoitettiin opiskelijoiden tietämystä kestävästä kehityksestä sekä kestävä kehityksen opintojen laajuutta ja opintojen sisältöä yliopistossa. Jyväskylän yliopiston opintotoimisto lähetti kyselyn opiskelijoiden sähköpostiin. Kysely aukesi opiskelijoille sähköpostilla tulevan linkin kautta ja oli avoinna kolme viikkoa 28.3.2011–18.4.2011. Muistutusviestiä opiskelijoille ei mennyt.

Valitsin kohderyhmäksi Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijat sekä Kajaanin-, Rovaniemen- ja Haaga-Helian ammattikorkeakoulun liikunta- ja urheilualan opiskelijat. Vastauksia tutkimukseen sain ainoastaan Jyväskylän yliopiston liikuntatieteiden tiedekunnan opiskelijoilta, koska muut oppilaitokset eivät antaneet lupaa tutkimukseen. Tutkimus toteutettiin Webropol-sovelluksella, koska tämä oli kaikkein nopein ja helpoin tapa tavoittaa opiskelijat. Kysely sisälsi viisi avointa kysymystä, jossa kartoitettiin opiskelijoiden tietämystä kestävästä kehityksestä liikunta- ja urheilualalla. Kyselyn toteutin maaliskuun lopussa vuonna 2011. Vastauksia sain tutkimukseeni kolmekymmentäkuusi, joka on suhteellisen pieni määrä siihen nähden, kuinka monelle opiskelijalle tämä kysely meni.

Tutkimuksessa oli viisi avointa kysymystä, johon jokainen vastaaja sai kirjoittaa oman näkemyksensä asiasta.

Tutkimuskysymykset olivat:

- Määrittele omin sanoin mitä kestäväällä kehityksellä tarkoitetaan?
- Millaisia opintojaksoja oppilaitoksesi tarjoaa liittyen kestäväan kehitykseen?
- Pitäisivätkö mielestäsi opinnot, jotka liittyvät kestäväan kehitykseen olla valinnaisia vai pakollisia?
- Millaisia tekoja teet itse kestävan kehityksen edistämiseksi?
- Kerro millaisia heikkouksia näet kestävan kehityksen opetuksessa osana liikunta- ja urheilualan opetusta?

Avoimilla vastauksilla hain opiskelijoiden omia näkemyksiä kestävästä kehityksestä sekä kestävan kehityksen opetuksesta heidän omassa oppilaitoksessaan sekä erityisesti liikunta- ja urheilualan opetuksessa. Tutkimuskysymysten lisäksi kysyin taustaa antavia kysymyksiä. Taustakysymyksissä kartoitettiin opiskelijan nimi sekä opiskelupaikka. Tutkimuksen analysointi tapahtuu vertailemalla kyselylomakkeella saatuja vastauksia opinto-oppaissa oleviin kurssikuvauksiin sekä teoriaosuuteen.

5 AINEISTON ANALYSOINTI JA TULOKSET

Tässä luvussa tutkimuskysymykset ovat analysoitu omissa alaluvuissaan. Avoimista vastauksista on poimittu esimerkkejä tekstin joukkoon. Esimerkeissä tuodaan esille vastausten ääripäitä ja niiden eroavaisuutta vertaillaan keskenään. Vastauksissa tulee huomioida, että kyselyyn vastanneet opiskelijat ovat eri vuosikursseilta ja heidän tietämyksensä voi vaihdella sen mukaan, kuinka kauan he ovat liikunta- ja urheilualaa opiskelleet.

Tarkastelen tässä luvussa liikunta- ja urheilualan koulutuksen kurssikuvauksia kestävän kehityksen teemalla. Selvitän miten kestävä kehitys on huomioitu kurssitarjonnassa eri oppilaitoksissa. Tarkastelun kohteena olivat Haaga-Helia ammattikorkeakoulun-, Kajaanin ammattikorkeakoulun- sekä Rovaniemen ammattikorkeakoulun liikunta- ja vapaa-ajan ohjaajan tutkinnot ja Jyväskylän yliopisto liikuntatieteiden tiedekunta.

Jyväskylän yliopiston sekä Rovaniemen-, Kajaanin- ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulujen Internet-sivujen perusteella jokainen oppilaitos on huomioinut strategiassaan kestävän kehityksen. Strategiat ovat hyvin eritasoisia kestävän kehityksen näkökulmasta, koska osassa strategioista ei käy selkeästi ilmi kestävän kehityksen edistäminen osana liikunta- ja urheilualan koulutusta, vaan se on luettava ikään kuin rivien välistä. Kestävän kehityksen huomioiminen halutaan nähdä kuitenkin osana opetusta ja tavoitteena ovatkin edellä mainitut strategiset linjaukset. Esimerkiksi Rovaniemen ammattikorkeakoulun strategiassa toiminta-ajatus oli kerrottu seuraavasti ”Edistämme kestävästä kehityksestä ja työelämän kehittymistä Lapissa” (Rovaniemen ammattikorkeakoulu 2011). Arvoissa kestävän kehityksen edistäminen oli tuotu esiin vastuullisuuskohdassa seuraavasti ”Edistämme pohjoista elinvoimaa ja kestävästä kehityksestä”. (Rovaniemen ammattikorkeakoulu 2011.)

Mielestäni selkeimmin kestävän kehityksen edistäminen osana liikunta- ja urheilualan koulutusta oli esitelty Rovaniemen ammattikorkeakoulun strategiassa, koska siellä oli selkeästi mainittu mihin he pyrkivät eli mikä on heidän toiminta-ajatuksessa sekä kestävä kehitys oli haluttu ottaa myös osaksi ammattikorkeakou-

lun arvoja. Muiden ammattikorkeakoulujen ja yliopiston strategioista kyllä kävi ilmi, että he toimivat vastuullisesti tai pyrkivät edistämään kestävästä kehitystä.

5.1 Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen strategiset linjaukset

Arene eli Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto on määritellyt tutkintojen ja muun osaamisen viitekehyksen, johon kuuluu yhtenä osana eettinen osaaminen, jossa kestävästä kehityksen perusosaaminen on nostettu esille. Tutkintoon halutaan sisällyttää kestävästä kehityksen perusosaamista, jota voidaan hyödyntää opiskelun jälkeen myös työelämässä. (Arene 2010.)

UNIFI ry on Suomen yliopistojen neuvosto, joka on määritellyt toimintasuunnitelman vuodelle 2011. Toimintasuunnitelma on keskittynyt pääasiassa talouden sekä kansainvälisen toiminnan kehittämiseen. Toimintasuunnitelma ei kerro sanalakaan Suomen yliopistojen kestävästä kehityksen edistämisestä koulutuksessa. (UNIFI ry 2011.)

Strategioiden tavoitteena on antaa jokaiselle opiskelijalle tarvittavat tiedot ja taidot kestävästä kehityksestä opetusta ja tutkimusta hyödyntäen. Jokaiseen oppiaineeseen integroidaan kestävä kehitys oppiaineen vaatimalla tavalla. Koulutus nähdään keinona kasvattaa kriittistä ajattelua ihmisissä sekä lisätä kykyä käsitellä paikallisia ja globaaleja kehityskysymyksiä. Kysymysten avulla voidaan löytää ratkaisuja kestävästä kehityksen ongelmiin. (Kestävästä kehityksen edistäminen koulutuksessa 2006, 56.)

5.2 Kurssikuvaukset

Kurssikuvaukset pohjautuvat ainoastaan ammattikorkeakoulujen ja yliopiston Internet-sivujen 2010–2011 opinto-oppaiden tietoon. Kyselyllä ei ole vielä tässä vaiheessa osuutta.

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavissa koulutuksissa noudatetaan samanlaista rakennetta jokaisessa ammattikorkeakoulussa. Tutkinnon rakenne koostuu yhteisistä opinnoista, perusopinnoista, ammatillisista opinnoista sekä vapaasti valittavista opinnoista. Opintojen lisäksi rakenteeseen kuuluu harjoittelu sekä opinnäytetyö. Laajuus ammattikorkeakoulututkintoon johtavissa tutkinnoissa on 210 opintopistettä ja tutkintonimike on liikunnanohjaaja. (Finlex 2003.)

Yliopistossa pystyy suorittamaan kandidaatin, maisterin, lisensiaatin tai tohtorin tutkinnon. Kandidaatin tutkinnon voi suorittaa kolmessa vuodessa ja sen laajuus on 180 opintopistettä ja tutkintonimeke on liikuntatieteen kandidaatti. Maisterin tutkinto on laajuudeltaan 120 opintopistettä. Maisterin tutkinnon voi suorittaa kandidaatin tutkinnon jälkeen kahdessa vuodessa. Jatkotutkintoina ovat liikuntatieteiden lisensiaatti tai tohtorin tutkinnot. (Saari 2011, 9-10.)

Seuraavaksi on esitelty Haaga-Helia ammattikorkeakoulun, Rovaniemen ammattikorkeakoulun ja Kajaanin ammattikorkeakoulun tarjoamia kestävästä kehitystä sisältäviä opintokokonaisuuksia ja opintojaksoja sekä seuraavaksi Jyväskylän yliopiston tarjoamia opintokokonaisuuksia ja opintojaksoja. Opintojaksot, jotka on valittu tarkastelun kohteeksi, tulee esiintyä nimessä tai opintojakson/-kokonaisuuden esittelytekstissä sana kestävä kehitys tai vastuullisuus.

5.2.1 Ammattikorkeakoulujen kurssitarjonta

Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa liikunnan- ja vapaa-ajan ohjaajan tutkinnossa opiskelijalle asetetaan koulutustavoitteissa yhdeksi osaamisen osaksi eettinen osaaminen, joka sisältää kestävästä kehityksen periaatteiden soveltamisen työelämässä koulutuksen jälkeen. Opinto-oppaan 2010–2011 kurssitarjonnasta löytyi yksi opintojakso, jossa opiskelija oppii kestävästä kehityksen periaatteet. Tämä opintojakso kokonaisuus oli Liikunta- ja luontomatkaileminen 30op, joka sisälsi kuusi erilaista opintojaksoa: Liikunta- ja luontomatkaileminen yritystoiminta 5op, Luontoliikunta 5op, Ohjelmapalveluiden monimuotoisuus 5op, Luontoliikunnan lajitaidot 8op, Luontoliikuntalajien ohjaaminen ja johtaminen 4op sekä Luontoliikunnan soveltaminen 3op. Opintokokonaisuus on valinnainen ja kuuluu valinnaisiin am-

mattiopintoihin. Opintokokonaisuuden ajoitusajankohtaa ei ollut kerrottu opinto-oppaassa. (Haaga-Helia ammattikorkeakoulu 2011.)

Rovaniemen ammattikorkeakoulussa liikunnan- ja vapaa-ajan ohjaajan tutkinnoissa kurssitarjonnasta löytyi opintokokonaisuus Liikunta ja yhteiskunta 20op, joka sisälsi neljä erilaista opintojaksoa: Liikuntahallinto 5op, Liikunta-alan juridiikka 5op, Organisaation taloushallinto ja markkinointi 5op ja Liiketoiminta ja johtaminen 5op. Opintokokonaisuus on pakollinen ammattiopinto. Opintokokonaisuuden kuvauksen mukaan opiskelijan tulisi saada sellaiset tiedot ja taidot, että opiskelija pystyisi työssään toteuttamaan kestävästä kehitystä. (Rovaniemen ammattikorkeakoulu 2011, 87.)

Kajaanin ammattikorkeakoulussa liikunnan- ja vapaa-ajan ohjaajan tutkinnoissa oli tarjolla yksi opintojakso, joka käsitteli kestävästä kehitystä. Opintojakso kuului laajemman opintokokonaisuuden alle. Opintokokonaisuus oli Liikunnan yhteiskunta-, johtamis- ja yrittäjä osaaminen 15op, Liikunta yhteiskunnassa 3op oli opintojakso, jossa yhtenä sisällön teemana oli kestävä kehitys. Opintojakso sisältyy ammatillisiin perusopintoihin eli on pakollinen kaikille alan opiskelijoille. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011, 19.)

Taulukko 1 Kooste ammattikorkeakoulujen kestävästä kehityksen kurssitarjonnasta

<i>AMK</i>	<i>OPINTOJAKSO</i>	<i>OPINTOPISTE</i>	<i>PAKOLLINEN</i>	<i>VALINNAINEN</i>
Haaga-Helia	Liikunta- ja luontomatkailun yritystoiminta	5 op		X
Haaga-Helia	Luontoliikunta	5 op		X
Haaga-Helia	Ohjelmapalveluiden monimuotoisuus	5 op		X
Haaga-Helia	Luontoliikunnan lajitaidot	8 op		X
Haaga-Helia	Luontoliikuntalajien ohjaaminen ja johtaminen	4 op		X
Haaga-Helia	Luontoliikunnan	3 op		X

	soveltaminen			
Rovaniemi	Liikuntahallinto	5 op	X	
Rovaniemi	Liikunta-alan juri- diikka	5 op	X	
Rovaniemi	Organisaation talo- ushallinto ja mark- kinointi	5 op	X	
Rovaniemi	Liiketoiminta ja johtaminen	5 op	X	
Kajaani	Liikunta yhteiskun- nassa	3 op	X	

Vertailemalla Haaga-Helian-, Kajaanin- ja Rovaniemen ammattikorkeakoulujen opinto-oppaita 2010–2011 voi huomata, että kestävä kehitystä ei ole sisällytetty kurssitarjontoihin juuri ollenkaan. Niissä oppilaitoksissa, joissa kestävä kehitys on huomioitu, on kursseja tarjolla parhaimmillaan kahdesta kolmeen kurssiin, jotka sisältävät kestävä kehityksen opetusta.

Kurssitarjonnan perusteella voi huomata ammattikorkeakouluissa olevan kestävä kehityksen teeman samoissa opintokokonaisuuksissa eli opintokokonaisuudet ovat nimetty Liikunta ja yhteiskunta tai Luontoliikunta nimellä. Pääsääntöisesti kestävä kehitystä käsitellään näiden kahden kokonaisuuden yhteydessä eikä erillistä kestävä kehityksen opintojaksoa ole tehty opinto-oppaaseen, vaan se on pyritty integroimaan näiden opintokokonaisuuksien yhteyteen.

5.2.2 Jyväskylän yliopiston kurssitarjonta

Jyväskylän yliopistossa liikuntatieteiden tiedekunnan kurssitarjonnasta löytyi kaksi opintojaksoa, jotka käsittelevät kestävän kehityksen teemaa. Ensimmäinen opintojakso on nimeltään liikunta yhteiskunnassa 3op, joka nostaa esille kestävän kehityksen näkökulmat liikunnassa ja urheilussa. Toinen opintojakso on nimeltään Monikulttuurisuus ja kulttuurienvälisyys osana asiantuntijuutta 1op, jossa opiskelija pyritään sitouttamaan eettisesti kestävään toimintaan. (Jyväskylän yliopisto 2011, 74.)

Taulukko 2 Kooste Jyväskylän yliopiston kestävän kehityksen kurssitarjonnasta

<i>YLIOPISTO</i>	<i>OPINTOJAKSO</i>	<i>OPINTOPISTE</i>	<i>PAKOLLINEN</i>	<i>VALINNAINEN</i>
Jyväskylä	Liikunta yhteiskunnassa	3 op	X	
Jyväskylä	Monikulttuurisuus ja kulttuurienvälisyys osana asiantuntijuutta	1 op	X	

Yliopiston kurssitarjonta kestävän kehityksen teemasta on hyvin samanlainen ammattikorkeakoulujen kurssitarjonnan kanssa. Yliopisto tarjoaa kestävän kehityksen opetusta opintojakson Liikunta yhteiskunnassa alla aivan kuten ammattikorkeakoulutkin. Monikulttuurisuus ja kulttuurienvälisyys osana asiantuntijuutta eivät esiintyneet kestävän kehityksen opintokokonaisuuden tai opintojakson nimessä ammattikorkeakoulun puolella.

5.2.3 Kestävää kehitystä sisältävät opintojaksot

Tämän luvun aineisto perustuu opiskelijoille tehtyyn kestävän kehityksen- kyselyyn. Jyväskylän yliopiston liikuntatieteiden tiedekunnan koulutuksen kurssitarjonta oli vastausten perusteella todella niukkaa. Monessa vastauksessa kerrottiin, että kestävä kehitys kyllä sivutaan monessa opintojaksossa, mutta omaa opinto-

jaksoa ei ole. Koulutuksen kehittämisen kannalta tässä on yksi asia, jonka voisi huomioida uusia opintojaksoja rakennettaessa.

”Eri luennoilla aihetta sivutaan, mutta en ole varsinaisesti törmännyt pelkkää kestäväää kehitystä käsitteleviin kursseihin.”

”Täytyy myöntää, että en tiedä ollenkaan.”

”Yleisesti Jyväskylän yliopistossa luulisin, että kestäväää kehitystä voisi opiskella ainakin yhteiskunta- ja ympäristötieteiden laitoksella. Pääaineessani liikunnan yhteiskuntatieteissä lienee joitakin kursseja teemalla liikunta ja ympäristö.”

”En tiedä. oisko noi etiikan opinnot ainoita?”

Opinto-oppaan perusteella Jyväskylän yliopisto tarjoaa muutaman opintojakson kestävään kehitykseen. Opintojaksot käsittelevät kestäväää kehitystä liikunnassa sekä urheilussa ja toinen opintojakso keskittyi eettisten asioiden perehdyttämiseen. Opiskelijoiden tietämys kaikista opinto-oppaan tarjoamista kursseista voi olla rajallinen, mutta kursseja kestävästä kehityksestä on kuitenkin tarjolla Jyväskylän yliopiston opiskelijoille.

Kurssikuvauksista ei käy välttämättä ilmi opetetaanko kestäväää kehitystä opintojaksolla vai ei. Vielä vaikeampaa on tietää, onko kestäväää kehitystä integroitu johonkin tiettyyn opintojaksoon. Opiskelijoilla on samat opinto-oppaat käytössä, kuin mitä tätä tutkimusta varten on tarkasteltu. Opintojaksoista on hyvin vaikea sanoa sisältääkö se kestävään kehityksen opetusta, jos sitä ei ole erikseen mainittu kurssikuvauksessa. Joistakin vastauksista kävi ilmi, että kestävästä kehityksestä puhutaan monella opintojaksolla, joka on hyvä asia. Tästä voi päätellä, että sitä on pyritty integroimaan opintojaksoihin sisälle.

5.3 Kestävän kehityksen määrittäminen

Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opetussuunnitelmien mukaan koulutuksessa pyritään antamaan opiskelijalle tieto kestävään kehityksen määritelmästä ja sen perusteista. Ammattikorkeakouluissa ja yliopistossa annettavassa koulutuk-

nessa voidaan havaita kurssien osalta se, että kurssit keskittyvät antamaan pelkästään perusteet kestäväälle kehitykselle eikä tarjolla ole syventäviä kursseja, jotka keskittyisivät pelkästään kestävään kehitykseen.

Ensimmäinen tutkimuskysymys oli kestäväen kehityksen määrittelemine omin sanoin. Karkeasti voin sanoa, että kaikki sisällyttivät vastaukseensa luonnon ja ympäristön säästämisen tuleville sukupolville sellaisena kuin se nyt on. Vastajat olivat hyvin perillä kestäväen kehityksen määritelmästä sekä sen ajankohtaisuudesta. Seuraavat esimerkit on poimittu vastauksista käyttäen perustana aiemmin esitettyä teoriaa kestävästä kehityksestä ja sen määritelmästä.

”Ei tyydytä valmiisiin jo käytössä oleviin tapoihin, vaan pyritään keksimään uutta tai parantamaan jo olemassa olevaa toiminta tapaa.”

”Arkipäiväisessä toiminnassa tehdyt päätökset, joissa huomioidaan luonto ja pyritään sen vähäiseen kuormittamiseen.”

”Liikunnassa se voisi tarkoittaa esimerkiksi liikuntapaikkojen rakentamista ekologisesti. Ei esimerkiksi niin kuin Kuusamossa, jossa matkailuvaltti on luonto ja tällä hetkellä sitä tuhotaan rakentamalla sinne parhaillaan golfkenttää, whatta hell!”

”Kestäväen kehityksen idea on, että jättäisimme ympäristömme tuleville sukupolville vähintään siinä kunnossa, jossa se nyt on. Luonnonvaroja tulee käyttää eettisesti kestäväällä tavalla, uusiutuviin energiamuotoihin painottuen ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittaen. Tulevilla sukupolvilla on yhtäläinen oikeus puhtaaseen ja turvalliseen elinympäristöön.”

Saatuja vastauksia vertailemalla teoriaosuudessa käsiteltyihin kestäväen kehityksen määritelmiin voidaan havaita, että opiskelijat tietävät mitä kestäväällä kehityksellä tarkoitetaan. Kukaan ei ole kuitenkaan maininnut erikseen kolmea eri ulottuvuutta eli sosiaalis-kulttuurista, ekologista ja taloudellista ulottuvuutta, johon nykypäivänä kestäväen kehityksen määritelmä perustuu. Yksi vastaaja on kuitenkin nostanut tärkeän ja ajankohtaisen aiheen eli erilaisten liikuntapaikkojen ekologisen rakentamisen esille. Tästä vastauksesta huomaa, että opiskelija tietää mitä kestävä kehitys merkitsee käytännössä ja hän osaa ottaa kantaa ajankohtaisiin asioihin. Teoriaosuudessa kestävää kehitystä liikunnan ja urheilun näkökulmasta tarkasteltuna

tuli sielläkin yhtenä aiheena esille liikuntapaikkojen ekologinen rakentaminen. Tässä asiassa olen vastaajan kanssa hyvin pitkälti samaa mieltä, että pitäisi kiinnittää enemmän huomiota ekologiseen rakentamiseen ja mieluummin kunnostaa jo olemassa olevia liikuntapaikkoja, kuin rakentaa kokoajan uusia.

5.4 Opintojen valinnaisuus vai pakollisuus

Opiskelijat ovat hyvinkin erimieltä siitä, että pitäisikö kestävästä kehitystä sisältävät opinnot olla valinnaisia vai pakollisia. Tämä kysymys jakautui tasan eli 18 vastaajaa oli sitä mieltä, että opinnot tulisi olla valinnaisia ja niihin voisi itse vaikuttaa, kun taas toiset 18 vastaajaa olivat sitä mieltä, että opintojen tulisi olla pakollisia ja kaikkien opiskelijoiden perustietämykseen tämä aihe kuuluisi.

Kurssikuvausten perusteella osa kestävästä kehitystä käsittelevistä kursseista kuului pakollisiin ammattiopintoihin ja osa valinnaisiin opintoihin. Opintokokonaisuudet on pyritty suunnittelemaan niin, että opiskelija saa pakollisissa opinnoissa peruskäsityksen kestävästä kehityksestä ja sitä saatetaan sivuta monessa eri opintojaksossa, mutta valinnaisia opintokokonaisuuksia oli enemmän, eli jos aihe kiinnostaa opiskelijaa, voi opiskelija halutessaan syventää tietämystään aiheesta.

Kestävän kehityksen opetuksen strategiset linjaukset sanovat (Kestävän kehityksen edistäminen koulutuksessa 2006, 56.), että opiskelijan on saatava peruskäsitys kestävästä kehityksestä koulutuksen aikana. Tämä toteutuu kaikissa liikunta- ja urheilualan oppilaitoksissa, mutta saako opiskelija tällöin vielä tarvittavat tiedot ja taidot kestävästä kehityksestä soveltamiseen työelämässä. Tätä varten osa oppilaitoksista tarjoaa valinnaisia opintojaksoja, jossa kestävästä kehityksestä tietämystä voi syventää. Opiskelija, joka ei valitse näitä valinnaisia opintojaksoja tästä aiheesta jää pelkän peruskurssin varaan, johon on integroitu kestävästä kehityksestä opetus. Näin ollen opiskelijoiden on itse tehtävä päätös, että tarvitsevatko opiskelijat lisätietoa ja kiinnostaako aihe heitä enempää vai pärjäävätkö opiskelijat työelämässä pakollisen peruskurssin tietojen ja taitojen avulla.

5.5 Omat teot kestävän kehityksen edistämiseksi

Tämä kysymys on otettu mukaan kyselyyn, koska halusin selvittää, mitä liikunnan- ja urheilualan opiskelijat tekevät kestävän kehityksen edistämiseksi. Esimerkiksi arkiliikunta on hyvä keino edistää kestävästä kehitystä.

Kaikkein yleisimmät teot kestävän kehityksen edistämiseksi olivat kierrätys, jätteiden lajittelu, luomuruuan suosiminen, energian ja veden kulutuksen vähentäminen sekä julkisen liikenteen käyttö oman auton sijasta. Nämä teot ovat hyviä ja ajankohtaisia tekoja jokaiselta meiltä kestävän kehityksen edistämiseksi.

”Pyrin syömään luomua ja kulkemaan fillarilla mahdollisuuksien mukaan.”

”Lajittelen jätteet. Pyrin ostamaan tuotteita, mistä tulee mahdollisimman vähän jätteitä. Pyrin liikkumaan pyörällä ja kävellen mahdollisimman paljon. Ostan kotimaisia ruokia, mielellään vielä lähiruokaa, koska haluan tukea erityisesti suomalaisia ruuan tuottajia.”

”Arjen toimia: mahdollisuuksien mukaan pyöräilen, sammutan valot poistuessani huoneesta, suljen television, kun en sitä katso jne.”

”Muun muassa: kierrätän, en osta halvasti tuotettuja vaatteita, syön pääosin luomuruokaa ja reilun kaupan tuotteita ja muutenkin pyrin ostamaan taloustavaroissa ympäristöystävällisiä tuotteita ja olen kiinnostunut niiden alkuperästä, en syö tehotuotettua lihaa, mutta metsästettyä riistaa ja kalaa, kuljen julkisilla kulkuneuvoilla tai kävelen paikasta a paikkaan b, en hamstraa tavaraa, en tuhlaa vettä tai sähköä esim. en ota 10 minuutin suihkuja eikä patterini ole täysillä ja valot joka huoneessa päällä. Noi tuli nyt äkkiseltään mieleen.”

”Elän sillä asenteella, että kerralla kuntoon ja näen teoissani ihmiskunnan isossa mittakaavassa.”

Panostus kestäväseen kehitykseen arjen askareissa on luultavasti opittu vanhemmilta sekä koulussa. Koulutus on tärkeä osa kestävän kehityksen edistämistä ja se on askel oikeaan suuntaan. Koulutuksen merkitys kasvaa jatkossa varmasti ja seuraavaksi onkin haasteena tehdä tietoisiksi liikunta- ja urheilualan opiskelijat siitä, kuinka kestävästä kehitystä sovelletaan heidän omassa työssään.

5.6 Heikkoudet ja vahvuudet kestävän kehityksen opetuksessa osana liikunta- ja urheilualan koulutusta

Heikkoutena pidettiin sitä, että ei ole tarpeeksi tietoa saatavilla kestävästä kehityksestä esimerkiksi opintojaksojen muodossa. Tärkeänä pidettiin sitä, että liikunta- ja urheiluala on tärkeässä roolissa kestävän kehityksen edistämässä myös tulevaisuudessa, joten myös tietoa pitäisi olla enemmän saatavilla aiheesta.

”Mielestäni kestävä kehitys olisi syytä opettaa enemmän, sillä liikunta ja urheilu ovat erittäin saastuttavaa ja liikunta-alan ammattilaisten olisi hyvä olla paremmin perillä seurauksista.”

*”Olen opiskellut vasta puoli vuotta, eikä kestävä kehitys ole vielä tullut kunnolla esiin opinnoissa, alussa kaikki aika menee perusopin-
toihin keskittyessä. Kestävä kehitys on tosin ollut jo joillakin luen-
noilla teemana, ja tiedän, miten kestävän kehityksen periaatteita tu-
lisi toteuttaa liikunta-alalla. Jos työllistyn tulevaisuudessa esimer-
kiksi liikuntapaikkojen suunnittelijaksi, on kestävän kehityksen peri-
aatteilla suunnittelussa vahva sija. Ylipäättään kestävän kehityksen
arvoja pitäisi tuoda laajemmin esille nykyisessä liikuntakulttuurissa
ja päätöksenteossa: onko todellakin välttämätöntä ylläpitää talvi-
pakkasilla lämmitettyjä jalkapallokenttiä ja jäähdyttää jäähallia ke-
sähelteillä?”*

*”Harvemmin tullaan edes ajatelleeksi, minkälaisia vaikutuksia lii-
kunnalla on luontoon ja toisaalta, miten kestävä kehitys voidaan
edistää liikuntavalinnoilla. Mielestäni erityisesti liikuntapedagogien
ja liikuntasuunnittelijoiden pitäisi perehtyä aiheeseen enemmän.”*

”Kokonainen opintojakso pakollisena olisi paikallaan.”

Osa vastaajista koki kestävän kehityksen sisällyttämisen opintoihinsa turhana.

Vastauksista käy ilmi, että kestävästä kehityksestä on puhuttu paljon ja jotkut ovat saattaneet jo kyllästyä kyseiseen keskusteluun ja aiheeseen kokonaan.

*”En tiedä, että siitä oikeasti olisi opintoja. Se on tärkeää, jos tekee
opetus- eikä saarnaus-mielessä. Heikkouksia on juuri se, ettei ihmis-
ten elämäntapoja voi pahemmin muuttaa, enkä tiedä, onko uutta
kerrottavaa yläasteen jälkeen tullut. Oma pohtimista pitäisi saada
liitettyä aiheeseen paljon.”*

*”Toki kestävästä kehityksestä voitaisiin kertoa enemmän kurs sien
yhteydessä. En kuitenkaan usko, että oma kurssinsa kestävästä kehi-
tyksestä olisi järkevä. Mielestäni ihmiset olisi hyvä saada ajattele-
maan, miten luontoa voi pienillä teoilla säästää, joten ehdottomasti*

kursseihin vain mukaan tätäkin asiaa.”

”En osaa yhdistää kestäväää kehitystä liikunnanopetukseen. En siksi näe tarvitsevani sitä enempää.”

Vahvuuksina opetuksessa voidaan pitää sitä, että kaikki liikunta- ja urheilualan oppilaitokset tarjoavat mahdollisuuden osallistua kestäväää kehitystä käsitteleville opintojaksoille ja niitä on tarjolla valinnaisina sekä pakollisina. Opiskelijat olivat tietoisia kestävään kehityksen määritelmästä sekä siitä mitä kestävään kehityksen edistämiseksi he voivat itse tehdä, mutta kuitenkin osa opiskelijoista ei osaa yhdistää kestäväää kehitystä osaksi liikunta- ja urheilualan koulutusta. Kestävään kehityksen opetuksen strategisissa linjauksissa korostetaan koulutusta sekä opetusta kestävään kehityksen edistämisenä sekä siinä, että jo opiskeluvaiheessa opiskelijoille tulisivat tarvittavat tiedot ja taidot kestävään kehityksen edistämiseksi. Kyselyn tulos on hiukan ristiriidassa teoriaan nähden, koska opiskelijoiden tulisi nähdä kestävä kehitys osana omaa alaa ja pystyä soveltamaan kestäväää kehitystä tulevaisuudessa työelämässä liikunta- ja urheilualalla. Kestävään kehityksen integroiminen vahvemmin osaksi liikunta- ja urheilualan koulutusta opiskelijatkin saattaisivat huomata kuinka tärkeä osa liikunta- ja urheilualaa kestävä kehitys onkaan.

Opetushenkilökunnan tiedot ja taidot saattavat olla puutteellisia kestävään kehityksen opettamiseen. Tämä näkökanta käy ilmi artikkelista, jossa on tutkittu opettajien suhtautumista kestävään kehitykseen. Tämä saattaa johtaa siihen, että opetushenkilöstö ei välttämättä osaa integroida kestäväää kehitystä luontevaksi osaksi oman alan opetusta. Opetushenkilöstö kaipaa artikkelin mukaan lisää työkaluja kestävään kehityksen opettamiseen. (Rohweder & Virtanen 2008, 13)

6 KEHITTÄMISSUUNNITELMA

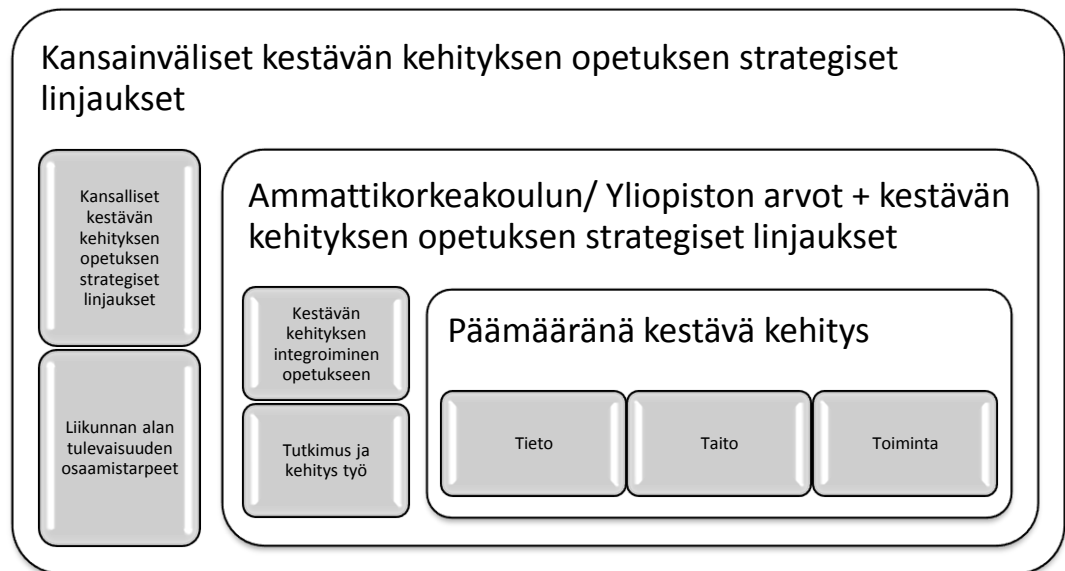
Kehittämissuunnitelman tarkoituksena on esitellä liikunta- ja urheilualan kestävän kehityksen opetukseen vaikuttavat tekijät. Seuraavaksi siirrytään tarkastelemaan tavoitteita, joiden avulla liikunta- ja urheilualan koulutusta saataisiin enemmän kestävän kehityksen suuntaan. Viimeisenä kehittämissuunnitelmassa esitellään ehdotukset, joiden avulla liikunta- ja urheilualan koulutusta voitaisiin kehittää siten, että mukaan saataisiin enemmän kestävän kehityksen näkökulmaa.

6.1 Liikunta- ja urheilualan kestävän kehityksen opetukseen vaikuttavat tekijät

Kestävän kehityksen opetukseen liittyy tietyt strategiset linjaukset, jotka on esitelty seuraavassa kaaviossa (Kuvio 3) sekä teoriaosuudessa tarkemmin. Tätä kaaviota voidaan hyödyntää myös liikunta- ja urheilualan opetuksessa. Ammattikorkeakouluissa koulutetaan tulevaisuuden osaajia, joilla on mahdollisuus vaikuttaa työelämän käytäntöihin. ”Ammattikorkeakoulusta ja yliopistosta valmistuneelle henkilöllä tulee olla perustiedot ja -taidot ammatissa ja asiantuntijana toimimiseen, yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja päätöksentekoon sekä ammatti- ja osamialansa seuraamiseen ja tutkimukseen pohjautuvaan kehittämiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.” (Rohweder & Virtanen 2008, 2)

Seuraavalla sivulla esitetyssä kuviossa (Kuvio3) halutaan tuoda esille eri osien vaikutusta kestävän kehityksen opetukseen. Kaikkea toimintaa ohjaa kestävän kehityksen opetuksen strategiset linjaukset, joista saadaan raamit opetuksen tueksi. Näiden pohjalta jokainen ammattikorkeakoulu tai yliopisto on tehnyt oman opetuksen strategiset linjaukset. Ammattikorkeakoulun ja yliopiston toimintaa ohjaavat myös niiden määrittelemät arvot. Ammattikorkeakoulun ja yliopiston strategisissa linjauksissa tulisi huomioida kestävän kehityksen integroiminen osaksi opetusta sekä jatkuva tutkimus ja kehittämistyö tämän osalta.

Päämääränä olisi kestävä kehitys, jolloin opiskelija saisi riittävät tiedot ja taidot toimia tulevassa työelämässä kestävällä tavalla ja samalla auttaa omalta osaltaan säilyttämään maapalloa tuleville sukupolville. (Rohweder 2008, 21.)

Kuvio 3 Kestävän kehityksen kytkeminen ammattikorkeakoulun ja yliopiston liikunta- ja urheilualan koulutukseen. (Rohweder 2008, 21.)

6.2 Kehittämisen tavoitteet

Tavoitteena on, että liikunta- ja urheilualan koulutus sisältäisi enemmän kestävä kehitystä sisältäviä opintokokonaisuuksia. Kestävän kehityksen opetus integroitaisiin osaksi joka päiväistä opetusta. Tavoitteena on saada opiskelijalle enemmän käytännön vinkkejä kestävästä kehityksestä osana liikunta- ja urheilualan koulutusta. Tällä hetkellä elämme kestävä kehityksen koulutuksen vuosikymmentä (2005–2014). Kestävän kehityksen koulutuksen vuosikymmenen tarkoitus on sisällyttää kestävä kehitys enemmän osaksi koulutusta.

Rohwederin ja Virtasen (2008) mukaan ammattikorkeakoulujen perustarkoitus on kouluttaa asiantuntijoita. Opiskelijoilla tulisi olla kyky uudistaa sekä kehittää työelämää. Koulutuksessa tulisi katsoa tulevaisuuteen ja pyrkiä vastaamaan tulevai-

suuden haasteisiin. Tavoitteena on saada kestävä kehitys luontevaksi osaksi päivittäistä liikunta- ja urheilualan koulutusta.

6.3 Kehittämissuhteet

Opinto-oppaiden kurssitarjonnassa oli selvästi parantamisen varaa. Tällä hetkellä kurseja aiheeseen kestävä kehitys löytyy todella vähän. Niiden tietoinen lisääminen sekä kestävä kehitys integroiminen osaksi liikunta- ja urheilualan koulutusta antaisi paremmat lähtökohdat opiskelijalle toimia työelämässä kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Ehdotan yhdeksi kehittämisehdotukseksi kestävä kehitys edistämiseksi liikunta- ja urheilualan koulutuksessa ekotyöryhmää. Ekotyöryhmä laatisi kestävä kehitys toimintasuunnitelman. Toimintasuunnitelma pitäisi sisällään nykytilan kartoituksen sekä toimenpiteet kestävä kehitys edistämiseksi liikunta- ja urheilualan koulutuksessa. Työryhmä valvoisi suunnitelman toteutumista myös käytännön tasolle asti. Suunnitelma kattaisi koko oppilaitoksen toiminnan tai vaihtoehtoisesti pelkästään yhden koulutusohjelman toiminnan.

Kyselytutkimuksen perusteella ehdottaisin kestävä kehitys opintokokonaisuutta omana ja erillisenä kokonaisuutena. Kestävä kehitys on tällä hetkellä integroitu joihinkin opintokokonaisuuksiin ja -jaksoihin, mutta tutkimuksessa tuli esille, että perusteellinen opintokokonaisuus olisi tarpeellinen, jotta opiskelija hahmottaa laaja-alaisemmin kestävä kehitys merkityksen osaksi liikunta- ja urheilualan koulutusta. Tällaisen opintokokonaisuuden perustaminen vaatii myös erityistietämystä ja osaamista opetushenkilökunnalta.

Rohweder ja Virtanen (2008) käsittelevät artikkelissaan opettajien ammattitaidon kehittämistä tärkeänä osana kestävä kehitys opetusta. Kestävä kehitys opetukseen suhtaudutaan hyvin positiivisesti, mutta opetushenkilökunnalla ei ole tarvittavaa tietoa ja taitoa asioiden opettamiseen. Ehdottaisinkin opetushenkilökunnan kouluttamista.

7 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA ARVIOINTI

Tutkimuksessa selvitettiin liikunta- ja urheilualan kestävän kehityksen opetuksen tilaa Suomen ammattikorkeakouluissa ja yliopistossa. Tämän tutkimuksen validiteetti on heikko. Tutkimukseen ei saatu osallistumaan kuin yksi tutkimuskohteista. Valittu tutkimusmenetelmä eli kyselytutkimus yhdistettynä kurssikuvausten analysointiin oli mielestäni hyvä. Tällä menetelmällä sai tietoa ammattikorkeakoulujen ja Jyväskylän yliopiston kurssitarjonnasta niiden verkkosivujen kautta koko tutkimuksen ajan. Kyselytutkimuksen aineisto antoi opiskelijoiden näkökulman kestävän kehityksen aiheeseen, mutta tätä tietoa ei voitu yleistää, koska se oli ainoastaan yhden paikan ja tietyn tiedekunnan opiskelijoiden näkemys kestävästä kehityksestä. Nämä puutteet huomioon ottaen tutkimuksessa pyrittiin kuitenkin mahdollisimman luotettavaan lopputulokseen sekä analysoinnissa käytettiin tukena teoriapohjaa kestävän kehityksen määritelmästä sekä kestävän kehityksen opetuksen strategisista linjauksista.

Tämä tutkimus ei pystynyt osoittamaan integroidun kestävän kehityksen opetusta. Tutkimus pohjautui pitkälti kurssikuvauksiin, joista ei käy kuitenkaan ilmi tarkasti opintokokonaisuuksien sekä opintojaksojen sisältöä. On täysin mahdollista, että kursseilla käydään paljon enemmän kestävästä kehityksestä aiheena, kuin mitä kurssikuvaukset antavat ymmärtää.

8 YHTEENVETO

Opinnäytetyön alkuvaiheessa asetin päätutkimusongelman, joka oli miten kestävä kehitys on huomioitu suomalaisissa liikunta- ja urheilualan ammattikorkeakoulujen sekä yliopistojen kurssitarjonnassa ja opetuksessa. Päätutkimusongelma jaettiin vielä kahteen pienempää alatutkimusongelmaan, jotka olivat miten kestävä kehitys on huomioitu ammattikorkeakoulujen sekä yliopistojen strategisella tasolla sekä miten kestävä kehitys on huomioitu ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa annettavassa opetuksessa.

Tutkin kestävästä kehitystä osana liikunta- ja urheilualan koulutusta. Kohderyhmänä tutkimuksessa oli Kajaanin-, Rovaniemen- ja Haaga-Helian ammattikorkeakoulut sekä Jyväskylän yliopiston liikuntatieteiden tiedekunnan opiskelijat. Kestävästä kehitystä tutkittiin opinto-oppaiden sisältämien kurssikuvausten avulla sekä Jyväskylän yliopiston liikuntatieteen tiedekunnan opiskelijoille teetetyyn kyselyyn avulla. Vastauksia kyselyyn tuli vähän, vain 36 vastausta. Vastauksissa pitää huomioida, että ne ovat vain yhden liikunta- ja urheilualan opiskelijoiden näkökulma, koska ammattikorkeakouluista ei saatu vastauksia.

Tutkimuksen tuloksista käy ilmi, että tarkastelun kohteena olleet ammattikorkeakoulut sekä Jyväskylän yliopiston liikuntatieteiden tiedekunta tarjoavat kestävästä kehitystä sisältäviä opintojaksoja. Kyselytutkimus osoittaa sen, että Jyväskylän yliopiston opiskelijat tietävät mitä kestävä kehitys on, mutta eivät välttämättä näe aihetta selkeänä osana omaa alaansa. Tutkimuksen tulos saattaa kiinnostaa liikunta- ja urheilualan opiskelijoita ja opettajia ottamaan kestävä kehitys lähemmin osaksi liikunta- ja urheilualaa. Tämä voitaisiin toteuttaa lisäämällä kurssitarjontaa kestävästä kehityksestä tai integroimalla kestävästä kehitystä yhä tiiviimmin osaksi opetusta.

Tämä opinnäytetyö antaa jatkotutkimusaiheita. Kestävä kehitys osana liikunta- ja urheilualan koulutusta on laaja aihe ja myös jatkossa tutkimuksille on varmasti tarvetta. Jatkotutkimusaiheena voisi olla kestävä kehityksen idean vieminen johonkin oppilaitokseen konkreettisesti sekä suunnittelemalla heille kestävä kehityksen opintojakso ja sen sisältö.

LÄHTEET

Blewitt, J. (2008). *Understanding Sustainable Development*. London. Earthscan.

Boyd, J., Jalal, K. & Rogers, P. (2007). *Introduction to Sustainable Development*. London. Earthscan.

Cantell, H. (2004). *Ympäristökasvatuksen käsikirja*. Juva: WS Bookwell Oy

Carson, R. (1962). *Silent Spring*. New York. Houghton Mifflin Company.

Duxbury, N & Gillette, E. (2007). *Culture as a Key Dimension of Sustainability*. [viitattu 7.3.2011]. Saatavissa:

<http://www.cultureandcommunities.ca/downloads/WP1-Culture-Sustainability.pdf>

Euroopan komissio. (2011). *Urheilun eurooppalaisen ulottuvuuden kehittäminen*. [viitattu 9.5.2011]. Saatavissa: [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0012:FIN:FI:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0012:FIN:FI:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0012:FIN:FI:PDF)

Euroopan yhteisöjen komissio. (2009). *EU:n kestävän kehityksen strategia*. [viitattu 18.3.2011]. Saatavissa:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0400:FIN:FI:PDF>

Finlex. (2003). *Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 4§ Opintojen rakenne*. [viitattu 1.9.2011]. Saatavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030352>

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. (2011). *Opintojaksoluettelo*. [viitattu 20.4.2011]. Saatavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/koulutus-ja-hakeminen/tutkintokoulutus/liikunta/liikunnan-ja-vapaa-ajan-koulutusohjelma-vierumaki-nuoret-ja-aikuiset/opintojaksoluettelo>

Hallanaro, E. (2010). *Maaailman tila 2010. Kulutuskulttuurista kestävään elämän-*

tapaan. Helsinki. Gaudeamus.

Jageman, H. (2003). Ways towards achieving the sustainable development of sport. *The sport journal* 9/2003, 3

Jyväskylän Yliopisto. (2011). Liikuntatieteiden tiedekunta. [viitattu 7.3.2011].
Saatavissa: <https://www.jyu.fi/sport/laitokset/liikunta/>

Jyväskylän Yliopisto. (2011). Opinto-opas. [viitattu 27.4.2011]. Saatavissa:
<https://www.jyu.fi/sport/opiskelu/opas/>

Järvelin, K & Lehikoinen, J. (2011). Näkökulmia kestävään kehitykseen. Kestävän kehityksen edistäminen Metropolia ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyö

Kaivola, T. (2006). Korkeakouluopetus kestäväksi. Helsinki: Yliopistopaino

Kajaanin ammattikorkeakoulu. (2011). Opinto-opas. [viitattu 20.4.2011]. Saatavissa: <http://www.kajak.fi/loader.aspx?id=eacd1d3f-a0fa-4855-93f2-8da175f4001f>

Kestävän kehityksen edistäminen koulutuksessa. (2006). Baltic 21E -ohjelman toimeenpano sekä kansallinen strategia YK:n kestävästä kehityksestä edistävän koulutuksen vuosikymmentä (2005–2014) varten. [viitattu 17.2.2011]. Saatavissa: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/opm_9_tr06.pdf?lang=fi

Kestävä kehitys. (2009). Pohjolan uusi suunta. [viitattu 16.2.2011]. Saatavissa: <http://www.norden.org/en/publications/publications/2009-728>

Kontsas, M, Koskinen, T, Kämppi, K, Puronaho, K & Vehmas, H. (2005). Liikunta-alan elinkeinorakenne ja osaamistarpeet. [viitattu 7.3.2011]. Saatavissa: http://www.cupore.fi/documents/CUPORE_11_KLEROT_II_.pdf

Opetusministeriö. (2002). Kestävän kehityksen edistäminen opetuksessa/ Baltic

21E-ohjelma. [viitattu 18.3.2011]. Saatavissa:

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2002/liitteet/opm_469_36_02keke_Baltic21E.pdf?lang=fi

Opetusministeriö. (2006). Kestävän kehityksen edistäminen koulutuksessa. Baltic 21E -ohjelman toimeenpano sekä kansallinen strategia YK:n kestävää kehitystä edistävän koulutuksen vuosikymmentä (2005–2014) varten. [viitattu 2.9.2011]. Saatavissa: https://www.jyu.fi/hallinto/unipid/julkaisuja/opm_9_tr06.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2010). Hakuopas. [viitattu 2.2.2010]. Saatavissa: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Liikunta/liikuntapolitiikka/avustukset/liikuntatieteen_tutkimusavustukset/liitteet/hakuopas_2011_liikuntatiede.pdf

Palovaara, S & Sipola, U. (2010). Kestävän kehityksen tila Oulun seudun ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyö.

Piispa, A. (2010). Kestävä kehitys: verkkomateriaalia opetukseen. Opinnäytetyö.

Pyykkönen, T. (1995). Kevyt alkusoitto liikuntauralle. Liikuntatieteellisen seuran moniste Nro.20.

Rohweder, L. (2008). Kestävä kehitys koulutuksen päämääräksi. Kohti kestävä kehitystä. Pedagoginen lähestymistapa. Opetusministeriön julkaisu 2008:3.

Rohweder, L & Virtanen, A. (2008). Kestävä kehitys ammattikorkeakoulu opetuksessa. [viitattu 6.6.2011]. Saatavissa: <http://www.uasjournal.fi/index.php/kever/article/viewFile/197/399>

Rouhinen, S. Kestävä kehitys on ikuisuus hanke. Maailman kuvalehti 10/2001. [viitattu 25.4.2011]. Saatavissa: http://www.kepa.fi/kumppani/arkisto/2001_6/2122

Rovaniemen ammattikorkeakoulu. (2011). Opinto-opas. [viitattu 24.4.2011]. Saatavissa: <https://arkki.ramk.fi/RAMK/arkisto/julkinen/RAMK%20Opinto-opas%202010-2011.pdf>

Saari, P. (2011). Liikunta- ja terveystieteiden tiedekunnan liikunta- ja terveystieteiden opinto-opas 2011-2014. [viitattu 1.9.2011]. Saatavissa: <https://www.jyu.fi/sport/opiskelu/opas3>

Suomen kestävän kehityksen toimikunta. (2008). Kohti globaalisti ja kansallisesti kestävää Suomea. [viitattu 14.2.2011]. Saatavissa: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=96021&lan=fi>

Suomen Liikunta ja Urheilu. (2011). Kestävä kehitys. [viitattu 16.2.2011]. Saatavissa: http://www.slu.fi/reilu_peli/reilu-peli-julkaisu/kestava-kehitys/

Ulkoasianministeriö. (2009). Mitä on kestävä kehitys? [viitattu 5.2.2011]. Saatavissa: <http://global.finland.fi/public/default.aspx?contentid=163998>

Ulkoasianministeriö. (2006). YK:n Vuosituhattavoitteet. [viitattu 21.2.2011]. Saatavissa: <http://www.vuosituhattavoitteet.fi/>

UNIFI ry. (2011). Suomen Yliopistot. [viitattu 20.4.2011]. Saatavissa: http://www.rectors-council.helsinki.fi/toiminta_ja_ihmiset/toiminta.html

UNECE. (2005). Strategy for Education for Sustainable Development. [viitattu 16.2.2011]. Saatavissa: <http://www.unece.org/env/documents/2005/cep/ac.13/cep.ac.13.2005.3.rev.1.e.pdf>

Ympäristöministeriö. (2011). Mitä on kestävä kehitys? [viitattu 4.2.2011]. Saatavissa: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=22119&lan=fi#a3>

LIITTEET

LIITE 1 Saatekirje

LIITE 2 Kestävä kehitys liikunta- ja urheilualan koulutusta – kysely

LIITE 3 Litteroidut vastaukset

LIITE 1

SAATEKIRJE

Hei!

Olen Lahden ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelija. Teen opinnäytetyötä nimellä: Kestävä kehitys liikunta- ja urheilualan oppilaitoksissa. Ohessa on linkki liikunta- ja urheilualan opiskelijoille suunnattuun kyselyyn. Vastaaminen vie 10–15 min. Vastauksia käytetään hyödyksi opinnäytetyön empiria osuudessa. Toivottavasti sinulla on aikaa vastata kyselyyn!

Linkki kyselyyn: <http://www.webropolsurveys.com//S/8E4512CA937D418E.par>

Ystävällisin terveisin:
Tanja Nurminen
Tanja.nurminen@lpt.fi

LIITE 2

KYSELYLOMAKE

Kestävä kehitys liikunta- ja urheilualan koulutuksessa**1. Yhteystiedot ***

Nimi *

Opiskelupaikka *

2. Määrittele omin sanoin mitä kestäväällä kehityksellä tarkoitetaan. *

3. Millaisia opintojaksoja oppilaitoksesi tarjoaa liittyen kestävään kehitykseen? *

4. Pitäisikö mielestäsi opinnot, jotka liittyvät kestävään kehitykseen olla pakollisia vai valinnaisia opintoja? * Valinnaisia Pakollisia**5. Millaisia tekoja teet itse kestäväen kehityksen edistämiseksi? ***

6. Kerro millaisia heikkouksia näet kestäväen kehityksen opetuksessa osana liikunta- ja urheilualan opetusta? *

Haluaisitko siihen liittyviä opintoja enemmän?

Lähetä

LIITE 3

LITTEROIDUT VASTAUKSET

1. Yhteystiedot

Naisia: 24

Miehiä: 12

Vastaajien määrä: 36

Opiskelupaikka:

Jyväskylän Yliopisto

2. Määrittele omin sanoin mitä kestäväällä kehityksellä tarkoitetaan.**Miehet:**

- Kestää arjen kulumisen
 - toimintoja kehitetään jatkossakin
 - kehitys seuraa aikaansa
- Kehittää toimintaa siihen suuntaan, että myös seuraavien sukupolvien toimintamahdollisuudet on turvattu
- Elämän jatkuminen tasapuolisilla mahdollisuuksilla.
- Elää niin, että tulevilla sukupolvillakin olisi mahdollisuus elää sellaisessa ympäristössä, jossa aiempikin sukupolvi on elänyt turvallisesti.
- Ei pysähdytä paikalleen, vaan kokoajan pyritään parempaan
- Käytetään luonnonvaroja siten, että niitä jää vielä tulevillekin sukupolville.
- Jatkuvuuden huomioimista ratkaisuisissa, joilla on vaikutusta ekologiaan ja ympäristöön. Ajatellaan asioita pohtien kauaskantoisia seurauksia.
- Kestäväällä kehityksellä tarkoitetaan sellaisia ratkaisuja alasta riippumatta, mitkä joko itsessään takaavat tai edesauttavat takaamaan kehityksen, joka näillä ratkaisuisilla tuottaisi "pysyvän" hyvän tilanteen/kehityksen paikallisesti tai globaalisti.
- Kulutuksen rajaamista siten, että maapallon ekosysteemiä ei rasiteta kohtuuttomalla tavalla, joka uhkaa ihmisen ja eri lajien olemassaoloa tulevaisuudessa
- Kestävä kehityksellä tarkoitetaan sellaisia ratkaisuja lämmitys-, valaistus-, materiaali- ja jätekysymyksissä, joiden hiilijalanjälki on mahdollisimman pieni. Kestävässä kehityksessä kaikissa merkittävässä suunnittelukysymyksissä otetaan siis huomioon luonnon kantokyky pyrkimyksenä löytää aina vähiten luontoa saastuttava vaihtoehto.
- Kestäväällä kehityksellä tarkoitetaan sitä, että yhteiskunta kehittyy siinä määrin, että tulevien sukupolvien elämän edellytyksiä ei ainakaan heikennetä.
- Sitä, että nähdään maailmankaikkeuden kokonaiskuva pitkällä tähtäimellä ja tehdään valinnat sekä ratkaisut sen mukaan, eikä mennä oikopolkuja siellä missä siitä joutuu myöhemmin maksamaan.

Naiset:

- Ei tyydytä valmiisiin jo käytössä oleviin tapoihin, vaan pyritään keksimään uutta tai parantamaan jo olemassa olevaa toimintatapaa

- Yhteiskunnan ja yksilöiden elämäntapaan ja kulutukseen liittyviä valintoja, joilla edistetään luonnonvarojen hyödyntämisen minimointia.
- Kulutetaan sillä tavalla, että luonnonvarat pysyvät vähintäänkin samalla tasolla tulevaisuudessa kuin tällä hetkellä ovat.
- suunnitelmia, jotka eivät ole väliaikaisratkaisuja eivätkä sellaisia, joista tulevat sukupolvet kärisisivät. Pitkántähtäimen hyvinvointiin pyrkiä ratkaisuja
- Kehitys, joka ei tuhlaa luonnonvaroja, ei saastuta luontoa, vaan aiheuttaa parannuksia asioihin myös pitkällä tähtäimellä luonnonvarat huomioiden.
- Kehitystä ilman luonnonvarojen tai muiden asioiden tolkutonta tuhlaamista.
- Kestävä kehitys on toimintatapojen muuttamista siihen suuntaan, että ne olisivat luonnon kannalta mahdollisimman vähän kuormittavia. Näin luonnon raaka-aineita/tuotteita ei kulutettaisi yli niiden "uusiutuvuuskynnyksen". Myös sen takaamista tai siihen pyrkimistä, että tulevilla sukupolvilla on esim. yhtä hyvät mahdollisuudet liikkua luonnossa ja kokea luontoelämyksiä kuin nykyisin.
- Kestävä kehitys on arkielämässä tapahtuvaa toimintaa, jossa pyritään samalla säästämään luontoa ja luonnonvaroja.
- Luonnonvarojen hyödyntämistä järkevästi ja niiden tuhlaamista välttämällä. Tämän huomiointi niin suunnitteluprosesseissa kuin käytännön toteutuksessa.
- Kestävällä kehityksellä tarkoitetaan ympäristöä säästävää toimintaa. Minimoidaan ympäristölle aiheutuvia haittoja, esim. vähentämällä energian kulutusta. Valot sammutetaan, kun niitä ei tarvita, ei käytetä turhaan paperia jne. Periaatteessa pieniä toimia ihmiselle, mutta isoja juttuja ympäristölle, kun mahdollisimman monet niitä tekevät.
- Arkipäiväisessä toiminnassa tehdyt päätökset, joissa huomioidaan luonto ja pyritään sen vähäisen kuormittamiseen.
- KK:llä tarkoitetaan luonnonvarojen ja luonnon käyttämistä niin, että tulevallakin sukupolvilla on mahdollisuus nauttia luonnosta ja sen tarjoamista voimavaroista.
- yhteiskunnassa pyritään tekemään sellaisia muutoksia jotka takaavat planeetan säilymisen yhtä hyvässä kunnossa lapsillemme ja lasten lapsille jne.
- Eletään siten, että lapsille jää samanlainen paikka elää. "Säästetään" siis luontoa, ja tehdään yhteiskunnasta parempi paikka elää.
-
- Mielestäni kestävä kehitys on toiminnan kehittämistä/muutoksia, joissa huomioidaan ympäristö, sen hyvinvointi ja tulevaisuus.
- sitä, että maapallolla toimitaan ekologisesti, luontoa säästämällä ja sitä mahdollisimman vähän rasittaen niin tuotannossa kuin kuluttamisessakin. Tämä käsittää esim. luonnonvarojen käytön mutta myös maisemallisen näkökannan. Pyritään säilyttämään ympäristö ja sen tarjoamat mahdollisuudet samanlaisina tai jopa parempina seuraaville sukupolville.

Liikunnassa se voisi tarkoittaa esimerkiksi liikuntapaikkojen rakentamista ekologisesti. Ei esimerkiksi niin kuin Kuusamossa, jossa matkailuvaltti on luonto ja tällä hetkellä sitä tuhotaan rakentamalla sinne parhaillaan golfkenttää, whatta hell!

- Kestävä kehitys tähtää siihen, että maapallo säilyy tuleville sukupolville, ja että kaikilla maapallon asukkailla olisi tasavertaiset ihmisoikeudet henkilökohtaisesta taustasta huolimatta.
- Elämistä niin, että tulevilla sukupolvilla olisi samat mahdollisuudet kuin meillä nyt on.
- Jatkuvuutta, halua kehittyä, panostusta siihen
- toimintaa joka ei rasita maapalloa
- ottaa kulutuksessaan huomioon ympäristön.
- Sitä, että asioita kehitetään kokoajan eteenpäin eikä olla tyytyväisiä siihen, mitä jo on. Otetaan luontoa enemmän huomioon. Tehdään kestävämpiä tuotteita jne.
- Kestävän kehityksen idea on, että jättäisimme ympäristömme tuleville sukupolville vähintään siinä kunnossa, jossa se nyt on. Luonnonvaroja tulee käyttää eettisesti

kestävällä tavalla, uusiutuviin energiamuotoihin painottuen ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittaen. Tulevilla sukupolvilla on yhtäläinen oikeus puhtaan ja turvalliseen elinympäristöön.

Kestävän kehityksen periaatteisiin kuuluvat hallinnollisten rakenteiden ja toimintamallien kehittäminen, kestävät teknologiaratkaisut sekä ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavien liikkumismuotojen, kuten joukkoliikenteen suosiminen.

- Suunnitellaan ja toteutetaan kestäviä ratkaisuja, niin ettei ko. asiaa tarvitse uusia heti muutaman vuoden päästä. Tehdään päätöksiä pitkällä tähtäimellä ja näin vähennetään muutoksista aiheutuvia kuluja ja materiaa.

3. Millaisia opintojaksoja oppilaitoksesi tarjoaa liittyen kestäväan kehitykseen?

Miehet:

- – eipä juuri mitään suoranaisesti. Sivutaan aihetta useassakin yhteydessä.
 - – Terveyttä edistävän liikunnan perusteet
- Johdatus terveyden edistämiseen ja kansanterveyteen
- En tiedä. oisko noi etiikan opinnot ainoita?
 - Ei varsinaisesti mitään tiettyä kurssia. Useissa kursseissa tähän aiheeseen paneudutaan.
 - Hyvinkin kattavia
 - Ei ole ollut, enkä tiedä että olisi juurikaan kyseistä aihetta tulossa missään vaiheessa.
 - Ei käsittääkseni minkäänlaisia.
 - Liikkumisen ympäristösuhteet, 3 op
Integroituna kursseihin, kuten
Liikuntamatkailu
Johtaminen ja päätöksenteko kunnallishallinnossa
Liikuntasuunnittelun perusteet jne.
 - En tiedä. Eipä niitä varmaan juuri ole
 - Ei ainakaan tähän mennessä mitään pakollisissa kursseissa. Vapaavalintaisissa opinnoissa on varmaankin tarjolla jotain monitieteellisiä kursseja, joilla käsitellään kestäväa kehitystä.
 - En ole varma mutta varmaan yhteiskuntatieteiden alalta jotain opintoja aiheeseen liittyen löytyy.
 - Tämä on tulkinnallista. Taitavat tarjota hyvin vähän, lähinnä tätä hetkeä.

Naiset:

- Eri luennoilla aihetta sivutaan, mutta en ole varsinaisesti törmännyt pelkkää kestäväa kehitystä käsitteleviin kursseihin
- en edes tiedä, ei ole tullut vastaan
- En ole tutustunut opintotarjontaan siltä osin.
- ei tule mieleen, että mitään.. ainakaan oman alan.
- Terveiden ja liikunnan harrastamisen edistäminen on ihmisen hyvinvointiin tähtääväa toimintaa. Tulevaisuudessa tavoitteena ihmisen parempi elämä.
- Oma opintosuunta yhden kurssin, muista tiedekunnista en tiedä.
- Omassa pääaineessani (liikuntapedagogiikka) äärimmäisen vähän mitään tähän liittyväa, vaikka sinänsä läpikäymmekin luonnon arvostamisen opettamista siellä liikuttaessa. Muissa pääaineissa jotain asiaa koskevia kursseja voisikin olla.
- Ei mitään pakollisena, valinnaisista en tiedä. Ei niitä ainakaan ole mainostettu.
- Aihetta saatetaan sivuta joillain kursseilla, mutta ainakaan omassa pääaineessani ei

- suoraa tällaisia kursseja ole.
- Täytyy myöntää, että en tiedä ollenkaan.
 - En ole törmännyt ko. kursseihin
 - Omalla laitoksellani on ollut vain yksi hieman asiaa sivuva kurssi eli liikkumisen ympäristösuhteet.
 - ei minkäänlaisia
 - Globalisaatiota, jos se voidaan katsoa edistävän kestäväen kehityksen avainten löytämistä.
 - Ei aavistustakaan.
 - En ole kyllä ottanut selvää eikä kukaan niitä ole minulle tullut tyrkyttämäänkaan, joten en osaa vastata.
 - Liikunnan ympäristöolosuhteiden kurssi, Liikuntaa eri ympäristöissä (liikunta-paikkoihin tutustuminen suunnittelunäkökulmasta), monikulttuurisuuden kurssi
 - Yhteiskuntapolitiikan peruskurssissa käsitellään hieman, syventävissä enemmän. Historian aineopinnoissa taloushistorian puolella on mahdollista perehtyä kestäväen kehitykseen. Liikunnan yhteiskuntatieteissä sivutaan myös kestäväen kehitystä osana liikkumista.
 - Jaa-a..
 - varmaan jotain, en ole tutustunut
 - en osaa sanoa, ei ainakaan tule mieleen kursseja jotka olisivat ko. aihetta käsitelleet.
 - Ei kaiketi juuri laisinkaan.
 - Yleisesti Jyväskylän yliopistossa luulisin, että kestäväen kehitystä voisi opiskella ainakin yhteiskunta- ja ympäristötieteiden laitoksella. Pääaineessani liikunnan yhteiskuntatieteissä lienee joitakin kursseja teemalla liikunta ja ympäristö.
 - ei mitään

4. Pitäisikö mielestäsi opinnot, jotka liittyvät kestäväen kehitykseen olla pakollisia vai valinnaisia opintoja?

Vastaajien määrä: 36

Jakautui tasan 18 vastaajaa oli valinnaisten opintojen kannalla ja 18 opiskelijaa pakollisten opintojen kannalla.

5. Millaisia tekoja teet itse kestäväen kehityksen edistämiseksi?

Vastaajien määrä: 36

Miehet:

- – yritän noudattaa suunniteltua suunnitelmaa ja vaalia sen olemassaoloa.
- paljon päivittäisiä toimia jotka ovat ns. " kestäväen kehityksen " otsikon alla.
- Pyrin syömään luomua ja kulkemaan fillarilla mahdollisuuksien mukaan
- kierrätän, käytän rahat ja otan ihmiset huomioon
- Kierrätän, käytän julkisia kulkuneuvoja.
- Keskustelen ihmisten kanssa paremmasta tulevaisuudesta
- Kierrätys, roskien lajittelu, käytettyjen varusteiden hankkiminen.
- En osta turhaa, käyn kirpputoreilla, kuljen matkat polkupyörällä, säästän sähköä laitteista ja valoista, suosin suomalaista ruokaa.
- Arjen toimia: mahdollisuuksien mukaan pyöräilen, sammutan valot poistuessani

huoneesta, suljen television, kun en sitä katso jne.

- Pyrin käyttämään kulutustavarat niiden elinkaaren loppuun asti. Suosin joukkoliikennettä ja pyöräilen välimatkat kaupunkialueella. (En omista autoa). Heitän hiukkaakin niukemmin ruokaa roskiin.
- Lajittelen roskani huolella ja kierrätän vaatteita ja muita käyttötavaroita. Käytän myös ekosähköä (Kraft & Kultur). Pyrin myös aina välttämään yksityisautoilua mahdollisimman paljon käyttämällä paljon pyörää ja junaa.
- Kierrätän, opiskelen lääketiedettä, pidän itseni aktiivisesti tietoisena maailman tapahtumista
- Elän sillä asenteella, että kerralla kuntoon ja näen teoissani ihmiskunnan isossa mittakaavassa.

Naiset:

- Kierrätän, pyöräilen kouluun ja vältän ostamasta mitään turhaa
- Kulutan mahdollisimman vähän. En hanki lapsia ikinä. En matkustele juuri ikinä. En aja henkilöautolla. Kierrätän kaiken mahdollisen.
- Kierrätän, pyöräilen ja käytän junaa pääasiallisina kulkuneuvoinani, pyrin käyttämään tavaroitani itse mahdollisimman pitkään, joskus korjautan rikki menneitä (esim.repun) ja joskus vien tavaroita ja vaatteita, joita en käytä kirpputorille ja lopulta pelastusarmeijan keräykseen. Käytän myös kangaskasseja ja nyt ostin monikäyttöiset hedelmäpussitkin!
- aika vähän mitään.
- Lajittelen jätteet. Pyrin ostamaan tuotteita, mistä tulee mahdollisimman vähän jätteitä. Pyrin liikkumaan pyörällä ja kävellen mahdollisimman paljon. Ostan kotimaisia ruokia, mielellään vielä lähiruokaa, koska haluan tukea erityisesti suomalaisia ruuan tuottajia.
- En osta turhaa, kierrätän kaikkea mahdollista, mietin aina mihin kulutan ja miksi.
- Kierrätän, en käytä autoa juuri ollenkaan, liikun miltei aina pyörällä, käyn jonkin verran kirpputoreilla ja pyrin mahdollisuuksien mukaan ostamaan luomutuotteita.
- Kierrätän, liikun paljon polkupyörällä, käytän kestokauppakassia yms. pieniä tekoja.
- – kierrätän pahvit, lasin, metallin ja paperit
- käytän elektroniset laitteet loppuun (ostan uuden vasta kun vanha on hajoamispiisteessä)
- kuljen arkisin pyöräillen ja viikonloppureissut teen junalla
-
- Pyrin sammuttamaan valot ja esimerkiksi tietokoneen aina kun en niitä tarvitse. Erityisesti kiinnitän huomiota veden kulutuksen määrään: sammutan suihkun, kun saippuoin; en pese astioita juoksevan veden alla; en pese pyykkiä ennen kuin kone on täysi. Lisäksi pyrin minimoimaan paperin käyttöäni (talouspaperi, wc-paperi), ja kerään kartonkiset roskat sekä biojätteen erikseen.
- Kierrätän, liikun mahdollisimman vähän autolla, pyrin säästämään esim. paperia
- Kierrätän jätteet, pyrin käyttämään polkupyörää/kävelen (mikäli mahdollista), käytän energiansäästölamppuja, pyrin säästämään sähköä/pidän lämmityskulut matalana
- liikun pyörällä tai julkisilla, kierrätän, suosin kirpputoreja, ostan kaupasta luontoystävällisempiä tuotteita
- Mietin käyttäväni polkupyörää auton sijasta. Kierrätän. Paheksun saastuttamista. En osta paljon turhakkeita, ja säästelen vaatteitani, en osta kokoajan uusia. En meikkaa, ripsaria laitan. Menen kimppekyydein.
- En tällä hetkellä ole muuttanut mitään toimintatapojani tai pyrkinyt saamaan muita muuttamaan toimintaansa. Kestävän kehityksen ja ympäristöystävällisyyden vuoksi kuitenkin kierrätän jätteitä ja kuljen päivittäiset koulumatkat kävellen tai pyörällä.

- muun muassa: kierrätän,
en osta halvasti tuotettuja vaatteita,
syön pääosin luomuruokaa ja reilun kaupan tuotteita ja muutenkin pyrin ostamaan taloustavaroissa ympäristöystävällisiä tuotteita ja olen kiinnostunut niiden alkuperästä,
en syö tehotuotettua lihaa mutta metsästettyä riistaa kylläkin + kalaa,
kuljen julkisilla kulkuneuvoilla tai kävelen paikasta a paikkaan b,
en hamstraa tavaraa,
en tuhlaa vettä tai sähköä esim. en ota 10 minuutin suihkuja eikä patterini ole täysillä ja valot joka huoneessa päällä
- Noi tuli nyt äkkiseltään mieleen :)
- Pyrin elämään energiaa säästävasti ja pitämään hiilijalanjälkeni kurissa.
 - Käytän julkisia liikennevälineitä, kierrätän, käytän energiansäästölamppuja jne. pieniä valintoja.
 - Kierrätän jonkin verran, elän suhteellisen pihisti...
 - suosin luomu- ja lähiruokaa. kierrätän ja jätän turhat roskat ostamatta
 - kierrätän pahvit, bio-jätteet, lasit ja metallit. Ostan vaatteistani osan kirpputoreilta ja lisäksi myyn kirpputoreilla vanhoja vaatteitani. Ne, jotka eivät mene kaupan, vien SPR:lle.
 - Valitsen laadukkaita tuotteita ja pyrin välttämään turhia tuotteita.
- Liikun suurimmaksi osaksi pyörällä, muuten suosin julkisia kulkuneuvoja ja vältän yksityisautoilua, kierrätän, pyrin ostamaan vain tarpeellista tavaraa (opiskelijana ei tosin ole varaakaan ylimääräiseen).
 - Koetan olla tekemättä heräteostoksia. Ostan laadukkaampia ja kalliimpia vaatteita halpojen ja huonolaatuisten sesonkivaatteiden sijasta. Myyn käytetyt vaatteet kirpputorilla. Syön kasvisruokaa.

6. Kerro millaisia heikkouksia näet kestävän kehityksen opetuksessa osana liikunta- ja urheilualan opetusta?

Miehet:

- – kerrotaan opiskelijoille ylipäätään mitä kestävä kehitys tarkoittaa..
- kiikuntasuunnittelussa aihe on aina esillä. ei tarvitse erikseen opintoja.
- liikuntabiologiassa asiaa kannattaisi harkita.

Haluaisin ainakin yhden täsmä kurssin ko. aihetta, mutta yleinen diipadaapa aiheesta saa minun osaltani olla.

- Kyllä
- tarjonta on varmaan suppeata, mutta asiasta kiinnostuneet varmasti löytävät tietoa
- Ei koeta olevan opetuksen keskiössä, sivuutetaan.
- Sitä ei oteta tarpeeksi vakavasti
- Hankala aihe yhdistää liikuntaan, vaatii työtä ja pohdiskelua, että mihin kokonaisuuteen sen pystyisi parhaiten yhdistämään. Aihe ei kiinnosta kaikkia opiskelijoita ja näe yhteyttä myös liikuntaan kyseisellä aiheella.
- Ei näistä asioista puhuta juuri yhtään meidän koulutuksessa. Voisi olla jotain opintoja esim. lyhyt kurssi n. 1op
- Liikunnan yhteiskuntatieteiden koulutusohjelma huomioi hyvin esimerkiksi liikuntapaikkarakentamiseen liittyvän kestävän kehityksen problematiikan. Mielestäni meillä ei ole suuria puutteita kestävän kehityksen huomioinnissa. Vielä enemmän pitäisi integroida tuoda yleisesti esiin aihealuekohtaisesti, kuinka hyvin voimme päätöksentekijöinä tai suunnittelijoina tehdä kestävän kehityksen ratkaisuja.

Käytännön esimerkkejä. Esimerkiksi jäähallin jäähdytysjärjestelmät, jäähallit uimahallien yhteyteen jne.

- No, lähinnä sen, että kestäväan kehitykseen liittyviä opintojaksoja ei taida juuri olla. Ehkä joku lyhyt jakso voisi olla pakollinenkin.
- Liikunta-alan koulutuksessa kestävä kehitys ei nouse kovinkaan helposti tai automaattisesti esille, joten se on melko vaikeaa saada sisällytetyksi opintoihin. Liikunnanopetuksessa kestävä kehitys ei ole tärkeimpiä aiheita, joten sen liittäminen opintoihin voisi olla melko pakolla vääntämistä.
- En haluaisi, koska ne eivät yksinkertaisesti mahtuisi ohjelmaan. Varsinaisia heikkouksia on vaikea löytää.
- Tarkoitetaankohan tässä nyt pelkästään ympäristön kuormitusta? Toki ihmisten henkinen kasvu vaikuttaa myös siihen, joten heikkoutta on se, että sitä ei juuri opeteta. Kyllä lisää henkisen kasvun koulusta, sillä se auttaa ihmiskuntaa pitkällä tähtäimellä.

Naiset:

Kokonainen opintojakso pakollisena olisi paikallaan.

- Yliopistossa ja urheiluopistoissa aihe voisikin toimia, mutta nuoremmat tuskin jaksavat pohtia muuta kuin liikkumista...
- Kestävää kehitystä ei varmaankaan erityisesti ajatella liittyvän liikunta-alan sisältöihin. Toki asiaa pitäisi pohtia, että kuinka kestävä kehitys saataisiin sisällytettyä eri alojen opintoihin.
- liikuntapaikkarakentamisessa ja luonnon kunnioittamisessa ja luonnossa toimimisessa liikunnan opetus voisi tuoda esiin kestäväan kehityksen näkökulmaa.
- Kestävä kehitys on minusta puutteellisessa käsittelyssä. Haluaisin kurssin, jossa pohdittaisiin liikunnanopettajan mahdollisuuksia kestäväan kehitykseen liittyvässä kasvatuksessa sekä myös yleistä kestävä kehitys -liikunta-alalla -kurssia, jossa mietittäisiin liikuntapaikkarakentamiseen ym. teemoihin liittyvää problematiikkaa.
- Kyllä, enemmän. Kenelläkään ei oikein ole tietoa siitä, ja siksi sitä ei kai opeteta.
- Ehkä yhteys muihin tieteisiin on heikkoa, ravitsemustiede, psykologia. Näitä yhteyksiä tulisi olla enemmän, jolloin kokonaisvaltainen ihmiseen liittyvä kestävä kehitys tulisi huomioitua.
- No sinänsähän kaikki hiihtoputket ja jäähallit on tosi isoja energiasyöppöjä, myös monet hyvin rakennetut urheilupaikat vievät paljon luonnonvaroja tai vähentävät paikallista luonnollista diversiteettiä (mm. golfkentät). Monet urheilulajit ovat myös aikamoista välineurheilua, ja välineitä pitää tai halutaan uusia välillä hyvinkin tiuhaan.
Opintoja kyseiseen aiheeseen liittyen voisi ehdottomasti olla enemmän.
- Meillä ei juuri ole tuotu kestäväan kehitystä esille opinnoissamme. Asiasta olisi hyvä puhua enemmän, jotta jokainen opiskelija tiedostaisi sen ja osaisi viedä asiaa eteenpäin myöhemmin toimiessaan opettajana. En kuitenkaan koe tarpeelliseksi erillistä kurssia aiheen tiimoilta.
- Aihe ei mielestäni liity ainakaan oman alani (liikuntapedagogiikka) oppimiseen kovinkaan oleellisesti, asiasta kiinnostuneet löytävät varmasti aiheita käsitteleviä kursseja. Toki aiheita kannattaa sivuta niissä kursseissa, joihin se sopii.
- Liikunnassa tarvitaan yleensä isoja tiloja (uimahalli, jäähalli, urheiluhalli) käyttöön, ja niiden lämpimänä pitäminen vaatii runsaasti energiaa. On hieman ristiriidassa, kun niitä käytetään runsaasti ja silti pitäisi elää hyvin kestäväan kehityksen mukaisesti. Toki kestävästä kehityksestä voitaisiin kertoa enemmän kurssien yhteydessä. En kuitenkaan usko, että oma kurssinsa kestävästä kehityksestä olisi järkevä. Mielestäni ihmiset olisi hyvä saada ajattelemaan, miten luontoa voi pienillä teoilla säästää, joten ehdottomasti kursseihin vain mukaan tätäkin asiaa.
- Aiheita sivutaan mm. luontoliikunnan kursseilla ja luulen että se riittää opiskeluisa.
- Opinnoissa on melko vähän suoraan kestäväan kehitykseen liittyvää opetusta. Eh-

kä jokin peruskurssi esim. "kestävä kehitys liikunta- ja urheilutoiminnassa" voisi olla hyvä. Kestävään kehitykseen ei siis juurikaan panosteta, ei ole siitä tietäviä asiantuntijoita/lehtoreita... Vaikka kestävä kehitys ehkä arvostetaan, varsinaisiin toimiin ei vielä ole siirrytty.

- kyllä, opinoja ei ole tällä hetkellä ollenkaan
- En tiedä, että siitä oikeasti olisi opintoja. Se on tärkeää, jos tekee opetus- eikä saarnaus-mielessä. Heikkouksia on juuri se, ettei ihmisten elämäntapoja voi paremmin muuttaa, enkä tiedä, onko uutta kerrottavaa yläasteen jälkeen tullut. Omaa pohtimista pitäisi saada liitettyä aiheeseen paljon.
- En osaa yhdistää kestävä kehitys liikunnanopetukseen. En siksi myöskään näe tarvitsevani sitä enempää.
- Pitäisi ehdottomasti ihmisiä valasta enemmän kestävästä kehityksestä. Välillä tuntuu, että ihmisillä ei ole mitään muuta käsitystä kestävästä kehityksestä kun et: "pitäisi kierrättää, mutta..."

Minulle on itsellenikin tosi paljon hämärenpeitossa mitä tällä haetaan nimenomaan liikunnan ja urheilualan koulutuksessa, joten lisätieto olisi ilmeisesti minulle ainakin tarpeellista...?

- Varsinaisesti missään opinnoissa ei puhuta "kestävästä kehityksestä", vaan se on aina sulautettu osaksi muita aihekokonaisuuksia.

Mielestäni kestävä kehitys olisi syytä opettaa enemmän, sillä liikunta ja urheilu ovat erittäin saastuttavaa ja liikunta-alan ammattilaisten olisi hyvä olla paremmin perillä seurauksista.

- Harvemmin tullaan edes ajatelleeksi, minkälaisia vaikutuksia liikunnalla on luontoon ja toisaalta miten kestävä kehitys voidaan edistää liikuntavalinnoilla. Mielestäni erityisesti liikuntapedagogien ja liikuntasuunnittelijoiden pitäisi perehtyä aiheeseen enemmän.
- Ei taideta kauheasti sisällyttää kyseistä asiaa kurssisisältöihin.
- se tulisi sisällyttää kaikkeen toimintaan ja opetukseen luontevana osana
- Monet eivät ole kiinnostuneita kestävästä kehityksestä ja luultavasti tulisi kyseenalaistamista, että onko tämä liikunnanopettajan koulutuksessa tärkeimpiä opittavia asioita sekä tärkeimpiä asioita, joita tulee koulussa opettamaan.
- Liikunnantunneilla monesti esineet eivät kestä luokkatasolta toiselle, kun käyttäjiä on niin paljon?
- Olen opiskellut vasta puoli vuotta, eikä kestävä kehitys ole vielä tullut kunnolla esiin opinnoissa, alussa kaikki aika menee perusopintoihin keskittyessä. Kestävä kehitys on tosin ollut jo joillakin luennoilla teemana, ja tiedän, miten kestävä kehityksen periaatteita tulisi toteuttaa liikunta-alalla. Jos työllistyn tulevaisuudessa esimerkiksi liikuntapaikkojen suunnittelijaksi, on kestävä kehityksen periaatteilla suunnittelussa vahva sija. Ylipäätään kestävä kehityksen arvoja pitäisi tuoda laajemmin esille nykyisessä liikuntakulttuurissa ja päätöksenteossa: onko todellakin välttämätöntä ylläpitää talvipakkasilla lämmitettyjä jalkapallokenttiä ja jäähdyttää jäähallia kesähelteillä?
- vaikea sisällyttää pakollisena opetussuunnitelmaan